BUCOVINENI ÎN VIAȚA CULTURAL-ȘTIINȚIFICĂ A ROMÂNIEI POSTBELICE (X)

VASILE I. SCHIPOR

Bukowiner im kulturell-wissenschaftlichen Leben Rumäniens in der Nachkriegszeit (X)

(*Zusammenfassung*)[*]

Die Flucht und das Schicksal der Bukowiner Flüchtlinge in Juni 1940, bzw. März – April 1944 waren sogenannte „Tabu-Themen" in Rumänien vor den 1989er Ereignissen. Indem es die Forschungen in dieser Hinsicht weiterführt, gehört das dokumentarische Material *Bukowiner im kulturell-wissenschaftlichen Leben Rumäniens in der Nachkriegszeit* (X) zu den wenigen alleinstehenden Werken, die diesen ergebnisreichen Forschungszweig gewählt haben.

Innerhalb der Beschäftigungen mit der Kulturgeschichte im allgemeinen, aber auch mit der Literatur- und Sozialgeschichte insbesondere, ergänzt die unterliegende Studie die bisherigen Kenntnisse durch die Forschung eines Bereiches der gegenwärtigen Geschichte, den die Forscher langer Zeit vermieden haben und der als Bestandteil des nationalen und europäischen kulturellen Patrimoniums verstanden wird.

In diesem Sinne und trotz vieler Schwierigkeiten (Zerstreuung der Bukowiner im ganzen Gebiet Rumäniens, die Auswanderung mancher von ihnen in den Okzident, die Unzuverlässigkeit einiger Quellen und der Mangel an Mitteln für Feld-, Archiv- und Bibliothekforschung, die Ablehnung oder sogar die Angst vieler Überlebenden, ihre Memoiren zu schreiben, das schwache Interesse der Nachfolger an der Familienforschung usw.) haben wir diese Studie verfasst, um sie zukünftig in einem biobibliographischen Nachschlagewerk mit alphabetisch geordneten, einer breiten Kathegorie von aus der Bukowina geflüchteten Bukowinern verschiedener Nationalitäten und Konfessionen zugänglichen Daten einzubeziehen. All das ist ein Beweis für die deutliche Präsenz der Bukowina in der kulturell-wissenschaftlichen Entwicklung des Landes durch eine hervorragende schöpferische, heute wenig bekannte und bewertete Tätigkeit.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Flucht, Vertreibung, Deportation, Ribbentrop-Molotov Pakt, europäisches Drama für mehrere Generationen, Kriegsopfer, politischer Schuld, ethnische Diskriminierung und Hass, tragische Lebenserfahrungen, extreme Situationen, Authentizität und Ausdruckskraft, Trauma und soziale Marginalisierung, Erinnerungen an die Flucht, Bewusstseinsstrom, Humanisierung einer tragischen Welt, Bedauern und Nostalgie der Vergangenheit, Bewahrung des tragischen Gedächtnisses der Bukowiner, Genesung der moralischen Reflektion in der Öffentlichkeit, wenig bekannte und bewertete schöpferische Tätigkeit.

[*] Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXV**, *1* (50), p. 193–221, Rădăuți – București, 2018

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Refugiul şi destinul refugiaţilor bucovineni din iunie 1940 şi, respectiv, martie – aprilie 1944, au reprezentat un teritoriu tabu în România înainte de evenimentele din 1989. După evenimentele din 1989, aceste teme încep să fie frecventate de către istorici în cadrul unor proiecte de sine stătătoare[1].

Pentru bucovineni – ca şi pentru basarabeni – înţelegerile secrete dintre Hitler şi Stalin, parafate în 1939, au avut urmări catastrofale, producând o tragedie europeană pentru mai multe generaţii.

La fel ca toţi refugiaţii din toate locurile şi din toate timpurile, refugiaţii din Bucovina sunt victime ale războiului. Evenimentele din 1940 şi 1944 au produs o schimbare brutală a destinului lor. Ei îşi părăsesc casa şi locurile natale, fugind din calea sovieticilor şi devenind „vinovaţi politic" pentru că au fugit de pe teritoriul U.R.S.S. Statutul lor de refugiaţi este o vreme incert. Vina lor politică este deseori mascată prin indicarea locului de origine: „originari din Bucovina, stabiliţi pe teritoriul R.P.R. după 1 iunie 1940"; „transfugi sau fugiţi de pe teritoriul Uniunii Sovietice"[2]. Locurile lor de rezidenţă sunt Banat, Gorj, Mehedinţi, Olt, Dolj, Teleorman, Vâlcea, Buzău, Câmpulung Muscel, Piteşti, Braşov, Bucureşti, Deva, Sibiu, Cluj, Oradea, Iaşi, Piatra Neamţ, Gura Humorului, Câmpulung Moldovenesc, Rădăuţi, Solca, Suceava, precum şi unele localităţi rurale din preajma acestora (Caţa, judeţul Braşov; Iţcani, Costâna – Suceava; Dorneşti, Ţibeni – Rădăuţi, Prisaca Dornei, Vama. Aici ei îşi reorganizează întreaga lor viaţă, depăşind nu de puţine ori trauma anilor '40 şi marginalizarea socială prin calităţile lor recunoscute: „hărnicie, obişnuinţă de a face faţă greului, simţ al echilibrului, putere de adaptare, bună organizare a gospodăriei după modelul «neamţului», solidaritate familială şi de grup".

Aparţinând unor generaţii diferite, refugiaţii bucovineni ilustrează, în bună măsură, destinul dramatic al unei întregi epoci, al provinciei lor istorice şi al ţării deopotrivă[3]. Ca şi în cazul Aniţei Nandriş[4], credinţa în Dumnezeu, cultul familiei, grija aparte pentru copii, mergând adeseori până la sacrificiul de sine, şi dragostea de ţară îi caracterizează pe refugiaţii bucovineni, ajutându-i să supravieţuiască în deceniile de după război şi să se afirme chiar în viaţa socială, economică, ştiinţifică, literară şi culturală din România.

Pentru convingerile lor politice, unii dintre refugiaţii bucovineni sunt arestaţi, condamnaţi şi închişi. Puţini reuşesc să plece în Occident, urmându-şi destinul pe drumurile anevoioase ale exilului.

Continuând preocupările menţionate mai sus (dar şi altele din literatura istoriografică a problemei), lucrarea noastră aspiră să aducă un spor de cunoaştere

[1] Pentru întreaga problematică a temei, vezi un tablou mai amplu în *Bucovineni în viaţa cultural-ştiinţifică a României postbelice* (I), în „Analele Bucovinei", Rădăuţi – Bucureşti, anul XVII, nr. 2 (35), iulie – decembrie 2010, p. 367–374.

[2] Conf. Ruxandra Cesereanu, *Comunism şi represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid naţional*, Iaşi, Editura Polirom, colecţia „Plural M", seria „Idei contemporane", 2006, p. 142–146.

[3] *Ibidem*, p. 150.

[4] Vezi Aniţa Nandriş-Cudla, *20 de ani în Siberia. Destin bucovinean*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1991. Cartea, „o capodoperă spontană şi naivă a deportării", este premiată de Academia Română în 1992 şi tradusă în mai multe limbi de circulaţie europeană.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

în istoria temei, prin explorarea unui teritoriu al istoriei contemporane, ocolit vreme îndelungată de către cercetători şi înţeles de noi ca parte integrantă a patrimoniului cultural naţional şi european. Totodată, facem precizarea că lucrarea noastră se află în intimitatea unor obiective cu semnificaţie aparte în Bucovina de astăzi: – stimularea, formarea şi consolidarea unei conştiinţe noi, moderne privitoare la valoarea patrimoniului propriu, ca parte integrantă a patrimoniului european; – apropierea de orizonturi noi de înţelegere şi interpretare a faptelor ce aparţin acestui teritoriu al istoriei noastre postbelice; – stimularea interesului pentru cunoaşterea despovărată de clişee şi stereotipuri a istoriei noastre recente; – menţinerea vie a memoriei tragediei bucovinenilor din veacul trecut şi „însănătoşirea reflecţiei morale" în spaţiul public din România de astăzi şi din vecinătăţile sale.

Gândită astfel, în pofida multor dificultăţi (risipirea bucovinenilor pe întregul teritoriu al României, migrarea unora dintre ei în Occident, precaritatea surselor şi a resurselor destinate cercetării sistematice de teren, arhivă şi bibliotecă, refuzul şi uneori chiar teama multor supravieţuitori de a-şi scrie amintirile, inapetenţa urmaşilor pentru recuperarea memoriei familiei etc.), lucrarea noastră aspiră să devină un dicţionar biobibliografic de interes, cuprinzând fişiere deschise pentru o largă categorie de bucovineni, de diverse naţionalităţi şi religii, refugiaţi din Bucovina şi ordonate alfabetic. Toate acestea ilustrează, în primul rând, „prezenţa Bucovinei în evoluţia cultural-ştiinţifică a ţării", despre care scrie Traian Cantemir la începutul anilor '80 din veacul trecut, printr-o remarcabilă „activitate creatoare", astăzi insuficient cunoscută şi valorizată[5].

*

Ambrojevici, *Ceslav E.* Născut la 29 august 1900, în Stroieşti – Noua Suliţă (Basarabia), aproape de hotarul districtului Cernăuţi, într-o familie cu ascendenţă poloneză. Face studii gimnaziale şi liceale la Hotin (1911–1918), universitare la Kiev (anul I) şi la Cernăuţi (1920–1924). Licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe a Universităţii din Cernăuţi, în 1924, cu specialitatea Ştiinţele naturale. Urmează, tot aici, şi cursurile Facultăţii de Filosofie şi Litere, fiind interesat de istoria antică. Arheolog la Muzeul de Istorie Naturală din Chişinău. Doctor în ştiinţe naturale al Universităţii din Cernăuţi (1927). Custode la Muzeul Bucovinei din Cernăuţi, bibliotecar-şef al bibliotecii Universităţii (din 1927). Docent (1927) şi conferenţiar liber la Catedra de paleo-antropologie a Facultăţii de Ştiinţe şi Filosofie de la Universitatea „Carol al II-lea" din Cernăuţi, unde predă cursurile de paleoantropologie şi preistoria cuaternarului (până în 1940). Membru corespondent al Institutului de Istorie şi Limbă de pe lângă Universitatea din Cernăuţi.

Cunoscut arheolog, graţie cercetărilor efectuate asupra aşezărilor paleo- şi neolitice din Ţara de Sus a Moldovei, circumscrise unei tematici mai largi: urmele omului diluvial şi paleolitic, începuturile agriculturii în preistorie, elementele

[5] Traian Cantemir, *Dimensiuni cultural-ştiinţifice bucovinene*, cuvânt-înainte la I. Pînzaru, Petru Froicu, *Ştiinţa în Bucovina. Ghid biobibliografic*, vol. I, Suceava, Biblioteca Judeţeană, 1982, p. 3–7.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

mediteraniene în flora neolitică, fauna terestră de gasteropode de la sfârșitul neoliticului, meandrele râurilor din Țara de Sus a Moldovei. În 1913, descoperă așezări eneolitice la Darabani și Hotin. În perioada 1923–1940, efectuează numeroase cercetări în Bucovina pe cursurile superioare ale Prutului și Nistrului, executând sondaje în unele așezări paleolitice și neolitice.

Ceslav E. Ambrojevici este membru al unor societăți științifice din Sankt Petersburg, Kiev, Chișinău, Berlin, Viena. Membru activ al Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina. Colaborator la câteva periodice ele epocii. Dintre acestea: „Natura" (1925), „Viața Basarabiei", „Buletinul Camerei de Agricultură a județului Hotin" (1927), „Buletinul Muzeului Național de Istorie Naturală (Chișinău, 1930), „Wiener prähistorische Zeitschrift" (Viena, 1930), „Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți" (Cernăuți, 1927–1938. Directori: G. Bădărău, M. Gușuleac, I. Prelipcean), „Anuarul Muzeului Bucovinei – istorie, arheologie, etnografie" (Cernăuți, 1943–1944), „„Dacia" (București, 1944).

Refugiat în vara anului 1940.

În perioada celui de al Doilea Război Mondial, conduce săpăturile arheologice de la Mahala-Cernăuți, inițiate de Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina.

Refugiat în primăvara anului 1944 și stabilit la Sibiu. Aici îndeplinește funcția de director al Muzeului de Științe Naturale și al bibliotecii acestuia (1945–1951).

Arheologul antropolog dr. Ceslav E. Ambrojevici se stinge din viață la 1 februarie 1954 în Sibiu.

Dintre lucrările sale: *Trecutul preistoric al Basarabiei de Nord* (în „Natura", nr. 3, 1925); *Urmele omului diluvial în Basarabia* (Chișinău, 1926); *Începuturile agriculturii în timpurile preistorice* (Hotin, 1927); *Chihlimbarul din paleoliticul superior al Basarabiei de Nord* (Chișinău, 1932), *Paleoliticul superior din Zamostea I pe Ceremuș în județul Storojineț* (Cernăuți, 1944)[6].

[6] Traian Ștefureac, *Evocare la 80 de ani de la nașterea arheologului antropolog dr. C. E. Ambrojevici (1900–1954)*, în „Studii și cercetări de antropologie", București, Academia R. S. România, tomul XIX, 1982, p. 70–71; I. Pînzar, Petru Froicu, Eugen Dimitriu, *Știința în Bucovina. Ghid biobibliografic*, II, Suceava, Biblioteca Județeană, 1983, p. 11–12; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, I, Iași – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. Gh. Sbiera", 2004, p. 37–38; Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 17–18. Mircea Irimescu îl trece aici cu numele Teoctist Ceslav Ambrojevici (p. 17), fără nicio explicație. În *Darea de seamă jubilară și Raportul Comitetului pe anul 1937*, tipărită sub egida Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, Cernăuți, Tipografia „Mitropolitul Silvestru", 1938, în *Lista membrilor...* (membri de onoare, ctitori, fondatori, pe viață și activi), îl găsim în rândul membrilor activi, la nr. de ordine 5, cu numele Ambrojevici T. (p. 209). Până la clarificarea problemei privind numele său adevărat, prin cercetarea documentelor originale de stare civilă, noi adoptăm forma numelui din lucrările biobibliografice de la București și Suceava. Cunoscând particularitățile și evoluția antroponomasticii din spațiul lumii românești, înclinăm totuși să admintem că numele său complet ar putea fi Ambrojevici, E. Teoctist-Ceslav. Pentru contribuția sa științifică într-un alt context, vezi Adrian Pelivan, *Cercetarea paleoliticului în spațiul pruto-nistrean (1923–1973)*, în „Revista arheologică", serie nouă, Chișinău, vol. VI, nr. 1, 2010, p. 108–124. Studiul este postat și pe blogul „Pagini din istoria arheologiei R.S.S. Moldovenești", la adresa https://adrian-pelivan.blogspot.com/p/cercetarea-paleoliticului-in-spatiul.html

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Baciu, *Valerian*. Născut la 29 august 1900, în Cernăuți. Aici își face studiile secundare și universitare. Profesor în învățământul secundar, preparator (din 1926) și asistent la Catedra de botanică a Universității din Cernăuți. În 1935, își susține doctoratul la Universitatea din Cernăuți, cu teza: *Anatomia fructelor de Boraginee, cu accentuarea ontogenezei elaiosomului și a detașării mericarpiilor.* Secretar și administrator al periodicului „Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți".

Refugiat în vara anului 1940.

În perioada 1940–1957, își continuă cariera didactică la Universitatea din București și este cercetător la Grădina Botanică a acesteia.

Botanistul Valerian Baciu se remarcă prin cercetările sale de anatomia fructelor din familiile Boraginaceae, Labiatae și Compositae, apreciate în țară și peste hotare. De asemenea, el elaborează o valoroasă colecție de preparate microscopice. Lucrările sale se publică în „Buletinul Facultății de Știință", Cernăuți (1931, 1932, 1935), precum și în „Buletinul Secției științifice" a Academiei Române (București, 1942).

Botanistul Valerian Baciu se stinge din viață la 15 iulie 1957 în București[7].

Bodnăraş-Grosariu, *Lucia.* Născută la 8 iulie 1935 în satul Vama, comuna Mămăieştii Vechi, din plasa Prut, județul Cernăuți. Este fiica lui Isaia Bodnăraş, student la Facultatea de Teologie a Universității din Cernăuți, şi a Ecaterinei, născută Frunză. De mică, se află sub supravegherea Măriucăi Bodnăraş, sora tatălui său, care se preocupă de „creşterea şi educarea" acestui copil în spiritul unei pedagogii populare străvechi, „povestindu-i în permanență despre Dumnezeu, Maica Domnului şi Iisus Hristos, şi cu multă dragoste de oameni şi respect față de toate ce ne înconjoară".

Urmează cursurile grădiniței din Mămăieştii Vechi, apoi şcoala primară de aici, până în ianuarie 1944, când, împreună cu mama sa, se refugiază în satul Chiliu, din comuna Arjoci, județul Gorj. Tatăl său, preot din 1936[8], rămâne la

(accesat la 17 martie 2018). Aici arheologul antropolog pe care îl menționăm în lucrarea noastră este trecut cu numele Ceslav Enric Ambrojevici. Pentru importanța contribuțiilor sale în domeniu, vezi și Bogdan-Petru Niculică, Nicolai Bodnariuc, *Documente inedite referitoare la colecția de antichități paleolitice a lui Ceslav Ambrojevici*, în „Cercetări istorice", serie nouă, Iași, vol. XXXII, 2013, p. 355–368. Aici se află și un fișier biografic, cuprinzând date și informații valoroase, precum și reproducerea unei fotografii a arheologului antropolog, p. 356. Numele lui este trecut aici, Ceslav Enric Ambrojevici.

[7] Dintre puținele referințe la viața și activitatea sa științifică: Traian I. Ștefureac, *Dr. Valeriu Baciu (29.VIII. 1900–15.VII.1957). Catalogul de semințe*, Grădina Botanică a Universității din București, 1957; Traian I. Ștefureac, *Dr. Valerian Baciu*, *din viața și activitatea sa științifică (29 august 1900 – 15 iulie 1957)*, în „Acta Botanica Horti Bucurestiensis", 1982, p. 217–218; I[oan] P[înzar], *Baciu Valerian*, în I. Pînzar, Petru Froicu, Eugen Dimitriu, *Știința în Bucovina. Ghid biobibliografic*, II, Suceava, Biblioteca Județeană, 1983, p. 24; D. Mititelu, Cristina Vițalariu, *Bibliografie asupra vieții și operei botaniștilor din România* (III), Bacău, Complexul Muzeal de Științele Naturii „Ion Borcea", *Studii și comunicări 1980–1993*, p. 275; Mircea Grigoroviță, *Facultatea de Științe din Cernăuți*, în „Analele Bucovinei", Rădăuți – București, anul VI, nr. 2 (13) [iulie – decembrie] 1999, p. 342.

[8] Născut în 1910, Isaia Bodnăraş este administrator parohial la Paltiniş, în plasa Dorna, din prefectura Câmpulung, slujind la Biserica „Sfântul Nicolae" din Glod, construită în 1908, având și paraclis, cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril", clădit de parohieni, în 1928. Vezi „Anuarul Mitropoliei Bucovinei pe anul 1937", Cernăuți, Editura Consiliului Eparhial Ortodox al Bucovinei – Tipografia „Mitropolitul Silvestru", 1937, p. 59.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

parohie până la 25 martie 1944, când pleacă şi el în refugiul din Gorj, unde ajung curând şi bunicii săi. Lucia Bodnăraş continuă cursurile şcolii primare în comuna Peşteana-Vulcan, din judeţul Gorj, în care tatăl său este preot în perioada refugiului.

În vara anului 1945, familia se reîntoarce în Bucovina, preotul Isaia Bodnăraş fiind numit preot II în comuna Cajvana. Se înscrie la Liceul de Fete „Elisabeta Doamna" din Rădăuţi, locuind la „internatul organizat în sala de sport" a şcolii. Este absolventă, în promoţia 1952, a şcolii, alături de multe tinere înzestrate. Tânăra adolescentă se confruntă acum cu dificultăţile vieţii. Mama, casnică şi bolnavă, „are mereu nevoie de internări la spitalul din Rădăuţi şi Suceava", iar tatăl, ajuns preot într-un sat mic, Braşca, din comuna Ilişeşti, are pe lângă casa parohială doar o „mică grădină", confruntându-se cu noi dificultăţi în supravieţuirea familiei. Dorind să se angajeze la cooperativa din Ilişeşti, Lucia Bodnăraş este refuzată, ca peste tot în epocă, pe motiv că tatăl său este preot. La sfârşitul lunii august 1952, se căsătoreşte cu Dragoş Grosariu, absolvent al Facultăţii de Drept de la Universitatea din Iaşi. În noiembrie 1952, se stabileşte în Vatra Dornei, unde soţul său este numit procuror.

În 1954, Lucia Grosariu este angajată în funcţia de contabilă la Cooperativa din Vatra Dornei. „Sârguincioasă, harnică, [dovedind o] mare pasiune pentru contabilitate" şi fiind „dornică de a învăţa mai multe lucruri", refugiata din partea de nord a Bucovinei, ocupată de sovietici, ajunge, după numai patru ani, şefă de serviciu, lucrând la mai multe unităţi, între care şi Staţiunea Balneară Vatra Dornei, şi susţinându-şi examenele de diferenţă la Liceul Economic din Suceava, pentru a obţine calificarea în meserie. Până în 1990, când se pensionează, la cerere, lucrează în funcţia de contabil-şef la Liceul Industrial Minier din Vatra Dornei.

În 1955, în familia sa vine pe lume Ştefan-Nicolae, care va ajunge absolvent al Institutului Metalurgic din Bucureşti, lucrând ca inginer la Sinterom Cluj-Napoca. Înainte de 1989, soţul său este îndepărtat din Procuratură, pe motive politice, ocupând ulterior funcţia de jurist. Bolnav, acesta moare la 21 decembrie 1989. Lucia Grosariu se recăsătoreşte cu Aurel Bolfă, pensionar, veteran de război şi fost tehnician în industria lemnului. La Flămânzi-Botoşani, unde i se stabilesc părinţii, împreună cu sora sa, profesoara Rodica Aiordăchioaie, locuieşte şi ea o vreme. În 1993, moare aici tatăl său, care este înmormântat, împreună cu soţia, în cimitirul satului Nicolae Bălcescu. După moartea soţului, survenită în 1997, Lucia Bolfă, rămasă singură şi bolnavă, revine la Vatra Dornei. Aici, fiica septuagenară a preotului bucovinean refugiat Isaia Bodnăraş intră în Căminul de bătrâni de pe lângă Mănăstirea „Sfântul Dimitrie Izvorâtorul de Mir"[9], unde, în primul rând, „se simte bine că nu este singură".

Mărturisirile sale, datate „Vatra Dornei, 17 septembrie 2006", se încheie cu evocarea fulgurantă a Cernăuţilor copilăriei sale, înfiorată de gândul la „lucrul ce-a

[9] Răduţa Vasilovschi, Niculai Şorea, *Trecute vremi… Istoria unei generaţii: promoţia 1952 a fostului Liceu de Fete „Elisabeta Doamna" din Rădăuţi*, Iaşi, Editura Pim, 2007, p. 59–63. Memorialistica din acest volum aniversar interesează prin bogăţia de date şi informaţii biografice, dar şi prin frecventele referiri la tema noastră.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

urmărit-o toată viața": „Fiind în Cernăuți, împreună cu tata, eu având vârsta de cinci ani, îmbrăcată în costumaş de băiat – aşa mă purtau părinții, că doreau să fiu băiat –, iar tata s-a întâlnit cu un coleg de-al lui care l-a întrebat dacă mă face preot, tata i-a răspuns că sunt fată şi că o să mă facă călugăriță, la mănăstire, lucru ce m-a urmărit toată viața.

Niciodată nu se ştie ce ajunge omul! Dumnezeu să mă aibă în pază!"[10]

Bolocan, *Dragoş*. Născut la 12 septembrie 1921, în localitatea Cupca, din județul Storojineț, în familia lui Dumitru și a Elisabetei Bolocan. Urmează cursurile școlii primare de șapte clase în satul natal (1927–1934). Își continuă studiile la Școala Normală de Învățători din Cernăuți (1935–1940).

Refugiat în vara anului 1940. În anul școlar 1940–1941, urmează cursurile clasei a VI-a la Școala Normală Bacău.

Revenit în Bucovina, își continuă studiile la Școala Normală de Băieți din Cernăuți (1941–1943).

Refugiat în primăvara anului 1944 în Banat. Își susține examenul de diplomă la Timișoara, în 1944. La Suceava, dă examenul de diferență la Liceul „Ștefan cel Mare", iar bacalaureatul la Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuți.

În perioada 1943–1944, urmează cursurile Școlii Militare de ofițeri de Rezervă de Infanterie din Bacău, aflată în refugiu la Ineu, obținând gradul de sublocotenent. Participă, în toamna anului 1944, la operațiunile militare de pe Valea Mureşului. Voluntar pe Frontul de Vest, luptând, cu funcția de comandant de pluton de infanterie, în Transilvania, Ungaria și Cehoslovacia până la terminarea războiului, în mai 1945. Decorat, pentru „fapte deosebite de arme", cu Medalia „Virtutea ostășească", gradul I, și cu Medalia „Eliberarea de sub jugul fascist".

După război, urmează cursurile fără frecvență ale Facultății de Drept de la Universitatea din Iași (1946–1948), fiind exmatriculat însă pe motive politice. La cursuri de zi, timp de doi ani, urmează cursurile Școlii Superioare de Economie, Planificare Financiară și Contabilitate din Timișoara (1949–1951), după care se perfecționează, în specialitate și pe linie de partid, la Școala Superioară „Ștefan Gheorghiu", secția Economie, industrie și conducere, cursuri fără frecvență, precum și la Școala de Partid de la Brașov. De-a lungul anilor, Dragoș Bolocan lucrează ca învățător suplinitor în Suceava (1945–1946), notar, secretar de plasă, pretor cu delegație (Vama), șef de secție de gospodărie comunală și industrială (Gura Humorului), revizor contabil la Ministerul de Interne București (1951–1953), contabil șef la Sfatul Popular Suceava (1953–1955) și la Întreprinderea Minieră Câmpulung Moldovenesc (1955–1960), inspector la Banca Națională a regiunii Suceava (1960–1967), contabil șef la Întreprinderea de Reparații Auto Suceava, de unde se pensionează în 1981.

Căsătorit cu Glicheria Mihalache din Vama, fostă studentă la Facultatea de Geologie-Geografie a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, exmatriculată în studenție pe motive politice. Dragoș Bolocan este fratele mai mic al subprefectului Vasile

[10] *Ibidem*, p. 63.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Bolocan (1910–1993) şi nepotul chestorului de poliţie cu acelaşi nume (1885–1958), refugiaţi din partea ocupată a Bucovinei[11].

Bolocan, *Gheorghe*. Născut la 9 august 1891, în localitatea Cupca, din districtul Storojineţ, în familia lui Ilie şi a Savei Bolocan. Urmează cursurile Şcolii poporale din localitate (1898–1904), pe care le continuă la Şcoala Normală de Băieţi din Cernăuţi (1904–1914). În 1914, obţine diploma de învăţător şi îşi susţine examenul de definitivat. Mobilizat şi încorporat în armata austro-ungară, este combatant, ca ofiţer, pe frontul din Italia. Decorat, în repetate rânduri, pentru fapte de vitejie, între care se distinge Medalia „Crucea de Argint", este ridicat în gradul de locotenent. Luat prizonier pe frontul italian, se înscrie, ca voluntar, într-unul din cele trei regimente româneşti din Legiunea formată în Italia. După război, este decorat cu Medalia „Ferdinand I" cu spade pe panglică, prin Decretul Regal nr. 13 495, din 3 decembrie 1931.

Numit învăţător, în 1922, în Cupca. Director al Şcolii din Cupca (1926–1932), transferat la Şcoala din Volcineţii Vechi, unde îndeplineşte şi funcţia de director (1932–1940).

La 28 iunie 1940, se refugiază la Rădăuţi, de unde este originară soţia sa, Aurelia, născută Popescu. În 1940–1941, lucrează în cadrul Inspectoratului Şcolar Judeţean Rădăuţi. „Apreciat ca pedagog", obţine gradul didactic I ca învăţător. În 1941, revine în partea eliberată a Bucovinei, fiind încadrat ca inspector şcolar la Storojineţ, apoi ca director la Şcoala Volcineţii Vechi.

În martie 1944, se evacuează cu familia şi arhiva şcolii în interiorul ţării. În perioada 1944–1954, lucrează ca învăţător şi director la Şcoala Generală Nr. 2 din Ciolăneşti, judeţul Teleorman. După pensionare, se retrage la Rădăuţi, unde funcţionează, pentru un scurt timp, ca pedagog la Liceul de Băieţi „Eudoxiu Hurmuzachi".

Învăţătorul refugiat Gheorghe Bolocan încetează din viaţă în 1958, la Rădăuţi, fiind înmormântat aici în Cimitirul Vechi[12]. „Era un om înalt – scriu consătenii săi, autorii monografiei satului Cupca –, subţire, puţin aplecat de spate, cu tenul negricios şi părul negru. Era autoritar cu elevii, dar vesel şi popular în societate. Îi ajuta pe toţi cei care îi cereau sprijinul. A fost considerat cel mai bun învăţător la şcoala din Ciolăneşti"[13].

[11] Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Prelipcean, *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică*, partea I, *1499–1944*, cu o *Întâmpinare* de Adrian-Dinu Rachieru, Câmpulung Moldovenesc, Editura Amadoros, 2004, p. 434–435.

[12] Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Prelipcean, *op. cit.*, p. 432.

[13] *Ibidem*. Fotografia reprodusă la p. 432 îl înfăţişează ca bărbat distins, în puterea vârstei, reprezentând, la fel ca cei mai mulţi intelectuali proveniţi din Cupca, evocaţi aici, o generaţie inconfundabilă, păstrând distincţia unei epoci strălucitoare: preotul Petru Deleanu, născut în 1884; preotul profesor George Duşceac, 1892–1950, de numele căruia se leagă un capitol din culturalitatea oraşului Siret; Vasile Plăvan, 1889–1939, avocat, publicist şi animator cultural; Reveca Duşceac-Prelipcean, născută în 1912, membră a Cercului studenţesc „Arboroasa"; Gheorghe Plevan, născut în 1910; Orest Ungureanu, 1898–1980, învăţător, directorul Şcolii Cupca timp de 20 de ani; Victor Prelici, născut în 1886, student la Viena în preajma Marelui Război.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Bolocan, *Vasile*. Născut în 1885, în localitatea Cupca, din districtul Storojineț, în familia lui Ion și a Anei Bolocan. Urmează cursurile Școlii poporale de patru clase din satul natal (1892–1896), pe care le continuă la Gimnaziul Superior de Stat din Rădăuți, al cărui absolvent devine în februarie 1906, în aceeași promoție cu Vladimir Kopaczuk din Volcineț, viitor prof. dr. în învățământul secundar din Cernăuți. Își continuă studiile la Facultatea de Drept din cadrul Universității Francisco-Josefine din Cernăuți, unde obține licența în 1909. Membru activ (1906–1911), vicepreședinte, ulterior membru emeritat (din 1919) al Societății academice „Junimea". Înrolat în armata imperială, participă la operațiunile militare de pe fronturile din Italia și Galiția. Timp de doi ani, face cursuri doctorale la Universitatea din Cluj. Până în 1918, este consilier administrativ la Viena, apoi procuror la Praga și Suceava. În 1918, are o „contribuție însemnată la pregătirea actului Unirii Bucovinei cu România".

După 1918, lucrează în Poliția municipiului Cernăuți, îndeplinind funcțiile de director și prefect de poliție (1918–1922), chestor de poliție (1922–1940).

Evacuat, la invazia sovietică de la sfârșitul lunii iunie 1940.

În perioada 1941–1944, este inspector regional de poliție în conducerea Ținutului Sucevei.

Refugiat în primăvara anului 1944 și stabilit la Suceava.

Căsătorit cu Silvia Isopescu din Frătăuții Noi, nepoata lui Samuil Isopescu. Unica lor fiică, Viorica, urmează cursurile Liceului Ortodox de Fete „Elena Doamna" din Cernăuți, după care studiază la Facultatea de Agronomie din București, fără a profesa însă vreodată. Căsătorită cu Vladimir Ghica, aceasta se stabilește împreună cu soțul său la Nürenberg, în Germania.

Chestorul de poliție Vasile Bolocan se stinge din viață, în 1958, la Suceava[14].

Bolocan, *Vasile*. Născut la 10 decembrie 1910, în localitatea Cupca, districtul Storojineț, în familia lui Dumitraș Bolocan, primar timp de mai mulți ani din partea Partidului Liberal. Urmează cursurile Școlii primare din satul natal (1918–1922) și la Storojineț (1922–1923). Își continuă studiile la Liceul „Regele Ferdinand I" din Storojineț (clasele inferioare, 1923–1927), la Liceul „Mihai Eminescu" și la Liceul „Aron Pumnul" (clasele superioare, 1927–1931). Studii universitare la Facultatea de Drept a Universității din Cernăuți (1932–1936), cu licența obținută în 1938. După 1938, este notar la Ciudei, secretar de plasă la Storojineț, subșef de birou la Primăria municipiului Cernăuți.

Căsătorit cu Eufrosina Puiu, fiică de moșier din Buda Veche, plasa Herța, județul Dorohoi, absolventă a Liceului Ortodox „Elena Doamna" din Cernăuți. Unicul lor fiu, Doru, ajunge inginer electronist, doctor în științe, cercetător la Institutul de Cercetări Electrotehnice din București, care emigrează, înainte de 1989, cu întreaga familie, în S.U.A.

[14] Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Prelipcean, *op. cit.*, p. 433. Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 77.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Refugiat în 1940. Pretor la Focşani şi Tecuci. Revine în Bucovina în 1941. Aici, este pretor la Herţa, prim pretor la Suceava şi Vatra Dornei.

Refugiat la Câmpulung Moldovenesc, în primăvara anului 1944. Acum este subprefect al județului Câmpulung, iar, după reorganizarea administrativă din 1948, funcționează ca șef al Secției de Gospodărie Comunală și Industrie Locală a orașului Câmpulung și apoi a regiunii Suceava. Ulterior, este numit director al Întreprinderii „Rarăul" din Câmpulung Moldovenesc (1953–1959) și șef de serviciu la Trustul Regional de Construcții Suceava (1959–1972). Stabilit cu reședința în municipiul Suceava, unde iese la pensie.

„Corect și ponderat în relațiile cu oamenii", „apreciat întotdeauna ca un foarte bun funcționar", fostul subprefect Vasile Bolocan se stinge din viața în 1993[15].

Bruja, *Ilie*. Născut la 29 iunie 1889, în oraşul Storojineț, din districtul Storojineț, fiul lui Bruja Vasile şi al Varvarei. Învață la Gimnaziul de Stat Cezaro-Crăiesc din Cernăuți (1901–1905). Potrivit Diplomei de Gimnaziu (Gymnasial-Zeugnis), eliberată la 15 iulie 1905, elevul încheie „primul ciclu superior" cu „merite deosebite", purtare „lăudabilă" şi sârguință „satisfăcătoare". Profesorii îi acordă calificativul excelent la religie (Z. Percec), satisfăcător la limbile latină şi greacă (A. Polonic), satisfăcător la limba germană (I. Kuparenko), excelent la limba română (I. Covaşă), excelent la geografie şi istorie (I. Kuparenko), lăudabil la matematică şi fizică (Alexandru Buga). Pentru director, semnează T. Bujor, iar diriginte este I. cavaler de Kuparenko. Interesante sunt şi alte câteva mențiuni: aspectul lucrărilor scrise – îngrijit, numărul absențelor – 41. Ştampila, cu pajura bicefală la mijloc, are pe margine inscripția: Filiala Gimnaziului de Stat Cezaro-Crăiesc din Cernăuți. Tot aici, Ilie Bruja urmează şi cel de al doilea ciclu superior al şcolii (1905–1909), obținând Diploma de bacalaureat cu nr. 86, la data de 9 iulie 1909.

În perioada 6 octombrie 1909 – 18 februarie 1910, tânărul urmează cursurile Facultății de Drept de la Universitatea Francisco-Josefină din Cernăuți. În Carnetul de student nr. 637, eliberat la 6 octombrie 1909, sunt trecuți profesorii şi cursurile frecventate, cu menționarea numărului de ore pe săptămână: prof. dr. Eug. Ehrlich, drept roman (12); prof. dr. F. Kogler, drept german (5); prof. dr. Wahle, probleme de filosofie (4) şi prof. dr. S. Puşcariu, istoria literaturii române (2).

Aşa cum rezultă din Carnetul de student nr. 33 587, eliberat la 13 septembrie 1910, şi din datele înscrise în Diploma de absolvire (Absolutorium), eliberată la 25 mai 1916, Ilie Bruja (Elias Bruja) urmează cursurile Facultății de Medicină de la Universitatea Cezaro-Crăiască din Viena, în perioada 1909–1915. Şi aici sunt trecute numele profesorilor universitari, cursurile frecventate, numărul de ore pe săptămână. Carnetul de student este semnat de către prof. A. Kolisko, decanul Facultății de Medicină, iar Diploma de absolvire de către rectorul universității din Viena, care este, totodată, şi decan al Facultății de Medicină, semnătura acestuia fiind întărită cu sigiliul Universității vieneze. La Viena, Ilie Bruja beneficiază de o bursă acordată de familia lui Iancu Flondor, din Storojineț, la curtea căreia lucra tatăl său.

[15] *Ibidem*, p. 433–434.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Ca absolvent al Facultății de Medicină din capitala Monarhiei Austro-Ungare (1916), Ilie Bruja devine medic militar în armata imperială (1916–1918). După război, se stabileşte în Cernăuți, unde funcționează ca medic primar chirurg la Spitalul Central „Regele Carol II". Este decorat cu Crucea „Meritul sanitar", clasa I, prin Înaltul Decret Regal nr. 2 230, din 28 iulie 1933. Distincția este eliberată cu nr. 4 682, la 23 august 1933.

Medicul bucovinean Ilie Bruja este repatriat, în 1940, prin Germania. În cea de a doua listă întocmită de Cercul Bucovinenilor din Bucureşti, în 1941, şi aprobată de comisia de examinare a repatrierii românilor bucovineni din Germania (plecați aici împreună cu etnicii germani, în toamna anului 1940), alcătuită din Gheorghe Vântu, Constantin Zoppa şi Aurel Morariu, Ilie Bruja este trecut la sfârşit, având numărul de ordine 701. În listă sunt menționate data şi locul naşterii sale: 12 august 1889, Storojineț, precum şi profesiunea: medic primar[16].

Revenit în Bucovina, în/după 1941. Îl găsim, după această dată, în comitetul de redacție al periodicului „Bucovina medicală", Cernăuți, ianuarie 1943 – august/ decembrie 1943, ce apare lunar, sub conducerea dr. Ion Nandriş (director) şi dr. I. Găină (secretar de redacție), cu imprimarea la Tipografia „Mitropolitul Silvestru". Transcriem numele întregului comitet de redacție al periodicului, important nu doar pentru istoricul presei: dr. I. Bruja, dr. I. Bulbuca, dr. Cardaş, dr. M. Cilievici, dr. Gh. Constantinescu, dr. Ştefan Drăguşan, dr. V. Georgescu, dr. T. Hnidei, dr. Gh. Ioaneți, dr. C. Iubaş, dr. Josan, dr. E. Isopescu, dr. O. Lupu, dr. M. Maxim, dr. C. Mihăescu, dr. I. Morăreanu, dr. Astra Nandriş, dr. D. Petrovan, dr. I. Petrescu, dr. E. Petreanu, dr. A. Petriceanu, dr. T. Răileanu, dr. O. Sicorschi-Ionescu, dr. D. Stoleru, dr. Gr. Ursache, dr. Alex. Vrînceanu, dr. Gr. Tabacaru, dr. I. Teleman, dr. L. Țurcan[17].

Refugiat, în primăvara anului 1944, la Timişoara, unde îşi continuă activitatea de medic.

[16] Listele sunt ataşate *Procesului-verbal*, din 14 mai 1941, şi cuprind 800 şi, respectiv, 701 de persoane, cu un total de 1 501 persoane. Amândouă sunt publicate abia după anul 2000. Vezi: Dimitrie Vatamaniuc, *Lista românilor din lagărele din Germania*, *care urmau să fie repatriați în anul 1941*, în „Analele Bucovinei", anul VIII, nr. 2 (17), [iulie – decembrie] 2001, p. 401–420; *ibidem*, anul IX, nr. 1 (18), [ianuarie – decembrie] 2002, p. 269–284. „Identificăm în aceste liste – scrie D. Vatamaniuc în 2001 – familii de intelectuali cu rol deosebit în viața culturală a Bucovinei": Leonida Bodnărescu, L. Tomoiagă, Alexandru Zavulovici, Ioan Cavulea, Arcadie Dugan-Opaiț, Traian Cantemir (profesori în învățământul secundar, la Rădăuți şi Cernăuți). Acestora, noi le mai adăugăm câteva nume mai cunoscute: Teoctist Barbier (judecător, Storojineț), Victor Leahu (memorialist), Dumitru Voevidca, Constantin Cehovschi (profesor, Gura Humorului), Eusebiu Braha (director şcolar în Ciudei), Cornel Homiuca (director general CFR), Aurel Mitric (prim-pretor, originar din Crasna), Eugen C. Botezat (profesor universitar), Marius Cilievici (Siret, pictor), Nicolae Simionovici (Siret, învățător, inspector şcolar), Vasile Cilievici (Cernăuți). Cele două documente se publică şi în D. Vatamaniuc, *Bucovina între Occident şi Orient. Studii şi documente*, prefață de acad. Ştefan Ştefănescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (20), 2006, p. 576–616.

[17] Vezi şi Ioan V. Cocuz, Matei Hulubei, *Presa românească în Bucovina*, *1809–1944*, [Bacău], f. ed., 1991, p. 98.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

După pensionare (1956), Ilie Bruja revine în Bucovina, stabilindu-se la Rădăuți. Se stinge din viață, la Rădăuți, în 8 aprilie 1967[18], la domiciliul său din Strada Simion Bărnuțiu, Nr. 1, fiind înmormântat în Cimitirul Vechi/Istoric de aici[19]. În cripta familiei Bruja, potrivit datelor trecute pe placa de marmură, se mai află frații săi Valerian (1902–1955), Arcadie (1900–?), dar şi Ecaterina Bruja (1906–?) şi Maria Bruja (1908–1975), probabil cumnatele sale[20].

Ciobanu, *Petru*. Născut la 8 iunie 1921, în localitatea Cupca, din județul Storojineț, în familia lui Lazăr și a Floarei Ciobanu. Urmează cursurile școlii primare în satul natal (1928–1933), sub îndrumarea profesorului Ioan Roşca şi a directorului școlii, Orest Ungureanu. În perioada 1933–1940, studiază, ca bursier, la Liceul „Regele Ferdinand I” din Storojineț.

[18] Vezi *Actul de deces nr. 75*, din *Registrul de stare civilă pentru decedați pe anul 1966–1967 al Sfatului Popular al oraşului Rădăuți*, vol. I. Data naşterii menționată în actul de deces nu coincide însă cu cea din *Lista românilor din lagărele din Germania care urmau să fie repatriați în anul 1941*, citată mai sus: 12 august 1889. Motivul decesului: fibrilație auriculară miocardoscleroză. Declarația decesului este făcută de Arcadie Bruja, domiciliat în Rădăuți, pe Strada 1 Mai nr. 158. Totodată, de aici mai reținem un detaliu, ilustrativ, în opinia noastră, pentru tema documentarului. Locul naşterii medicului refugiat Ilie Bruja este trecut astfel: „Storojineț – U.R.S.S.”. [În 1889, orașul Storojineț nu se afla în U.R.S.S. Modificarea actelor de stare civilă ale refugiaților este opera funcționarilor din România de după 1944!]

[19] Vezi http://www.europeana1914-1918.eu/en/contributions/6211 (accesat la 15 februarie 2016). Datele biografice succinte de aici sunt însoțite şi de un valoros album, cu fotografii din perioada Primului Război Mondial, postate prin contribuția nepotului său de frate, lect. dr. Radu-Florian Bruja din Suceava. Misiunea blogului *europeana collections* merită a fi reținută: „Prin cultură, noi transformăm lumea! Ne dorim să contribuim la dezvoltarea patrimoniului cultural european şi să-l facem uşor accesibil, fie pentru scopuri profesionale sau doar de amuzament”. Pentru referirile la medicul militar bucovinean Ilie Bruja, consemnate cu parcimonie, însă, vezi şi Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 92, unde unele informații sunt însă eronate. Ilie Bruja nu a fost „doctor în medicină, specialist în boli infecțioase” şi nici „membru ctitor” al Societății pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina „din perioada interbelică”. În *Darea de seamă jubiliară şi Raportul Comitetului pe anul 1937*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolitul Silvestru”, 1938, acesta nu se află nicăieri în *Lista membrilor*, p. 207–226.

[20] Vezi şi https://billiongraves.com/grave/Ilie-Bruja/16511459. Informațiile de pe *Grave Site of Ilie Bruja (1889–1967)*, mai cuprind o fotografie a plăcii de marmură de pe crucea criptei şi o hartă a Cimitirului Vechi din Rădăuți, realizată din satelit. La fel ca şi documentele şi informațiile postate pe www.europeana1914-1918.eu, din cadrul *website-ului Europeana.eu* al Fundației Europeana, disponibile numai în limba engleză, materialele de pe site-ul *Billion Graves*, destinat promovării unor preocupări transnaționale de genealogie, (re)aduc în actualitate nevoia proiectelor culturale de acest fel. Realizarea unui album consacrat Cimitirului Vechi din Rădăuți, care să prezinte personalitățile aparținând mai multor culturi: română, germană, polonă, ucraineană, care își dorm somnul de veci aici, dar şi să pună în valoare monumentele funerare, între altele, a preocupat comunitatea științifică locală, animată de cei câțiva cercetători veniți cu entuziasm la Centrul de Studii „Bucovina”, în urmă cu un sfert de secol. Concret, însă, nu s-a făcut nimic, nici măcar pentru partea românească a problemei. Informația tot mai bogată de pe website-ul de mai sus, menită a marca Centenarul Marelui Război (1914–1918), este un proiect austriac, valorificând, tot mai mult, contribuții din diverse țări. Dincolo de alte câteva contribuții pentru arii restrânse, deocamdată, cum este cea realizată, în vecinătatea temei, între alții de Corneliu-Nicolae Furman, din Dornești, pentru cimitirul câtorva localități din microzona Rădăuți, preocupările noastre, ale românilor, lipsesc, din păcate, şi în acest domeniu.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

În iunie 1940, este refugiat la Craiova, împreună cu familia directorului şcolar Orest Ungureanu. La Liceul Militar „D. A. Sturdza" din Craiova, urmează cursurile clasei a VIII-a de liceu şi îşi susține bacalaureatul (1941). Revenit în Bucovina, este învățător suplinitor la Școala primară din Suceveni (1941–1942). În toamna anului 1942, reuşeşte la examenul de admitere de la Şcoala Politehnică din Bucureşti, specialitatea Silvicultură, pe care o frecventează, cu întrerupere, până în 1947, când obține diploma de inginer silvic cu calificativul *Cum laude*. Între anii 1942 şi 1944, urmează cursurile Şcolii de Ofițeri de Rezervă din cadrul Secției de pregătire militară a Politehnicii din București. În august 1944, participă la campania din Transilvania împotriva armatei germane, fiind înrolat cu gradul de plutonier într-o subunitate de artilerie.

Căsătorit cu Felicia, fiica directorului şcolar Orest Ungureanu (1945), care îi va dărui doi băieți, amândoi cu studii universitare şi frumoase cariere profesionale. Din august 1947, este angajat la Societatea „Domeniile Bucovinei" din Câmpulung Moldovenesc ca inginer proiectant amenajist. În perioada 1948–1952, lucrează ca inginer-ajutor şi şef de ocol la Pojorâta şi Câmpulung Moldovenesc, apoi este promovat în învățământul superior ca şef de lucrări şi asistent la Institutul de Silvicultură din Câmpulung Moldovenesc, la Institutul Forestier din Braşov şi la Institutul Politehnic Braşov.

În perioada 1950–1954, Petru Ciobanu este deputat în Sfatul Regiunii Suceava şi membru în Comitetul Executiv.

În 1957, revine ca şef de serviciu la Direcția Silvică din Câmpulung Moldovenesc şi la Direcția Silvică Suceava, până în 1960, când este transferat la Centrul Şcolar Forestier din Câmpulung Moldovenesc. Până în 1971, funcționează aici ca profesor de silvicultură, gradul didactic II şi I, în specialitățile Pădurari şi Maiştri de liceu şi şcoală profesională. Totodată, este aici director de studii şi director al Liceului Industrial Forestier (1966–1970). Tot în această perioadă, este preşedinte al Filialei Câmpulung Moldovenesc a Societății de Ştiințe Naturale şi Geografice din România (S.S.N.G.). În 1967, îşi susține doctoratul la Institutul Politehnic Braşov, cu teza: *Studiul condițiilor de regenerare naturală a molidului în Bucovina*. Transferat la Braşov, în 1971, lucrează la Institutul de Cercetări şi Amenajări Silvice (I.C.A.S.) – Filiala Braşov, unde este cercetător ştiințific principal gradul III până la pensionare (15 mai 1985).

Debut publicistic cu studiul *Exotice de interes forestier şi decorativ cultivate în nordul Moldovei*, tipărit în *Lucrări ştiințifice*, III, Braşov, 1957. De-a lungul timpului, inginerul dr. Petru Ciobanu îşi valorifică activitatea de cercetare ştiințifică prin participarea cu comunicări la reuniuni de specialitate şi prin publicarea unui număr de 85 de articole şi studii, dintre care 21 au fost publicate în periodice de profil. Domenii de interes: cultura molidului, ecologia regenerării naturale în molidişuri şi amestecuri de răşinoase cu fag, aplicarea tratamentelor intensive, gospodărirea pădurilor de molid, natura şi frecvența prejudiciilor cauzate semințişului de brad şi fag ca urmare a exploatării lemnului, soluții în problema protecției solului, semințişului şi arborilor pe picior în tăierile grădinărite, istoria silviculturii din Bucovina.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Colaborator la „Revista pădurilor”, „Buletinul Universității Brașov” ori la volume colective tipărite sub egida unor instituții: Centrul de Documentare Forestieră București, Casa Corpului Didactic Suceava, Universitatea din Brașov, Academia R.S.R., Centrul de Material Didactic și Propagandă Agricolă ș.a. Dintre acestea: *Înghețurile târzii din iunie 1958 și efectele acestora asupra vegetației forestiere din partea muntoasă a regiunii Suceava* (1961); *O încercare de aplicare a calculului statistic în fenologia forestieră* (1964); *Studiul condițiilor de regenerare naturală a molidului în Bucovina* (1966); *Cu privire la distanța de răspândire a semințelor de molid* (1966); *Păduri cu brad secular din Bucovina* (în colaborare cu Traian Ștefureac, 1976); *Istoricul metodelor de regenerare aplicate în pădurile din România* (volum apărut sub redacția prof. univ. dr. Constantin Chiriță, m.c. al Academiei R.S.R., București, Editura Academiei R.S.R, în colaborare, 1981). Profesor fruntaș pe Ministerul Învățământului (1965), decorat cu Ordinul Muncii, clasa a III-a (1967) și răsplătit cu Medalia „Crucea comemorativă” a celui de al Doilea Război Mondial 1941–1945 (1997).

După evenimentele din 1989, devine președintele Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina – Filiala „Iancu Flondor” Brașov (1990–1998), remarcându-se printr-o neobosită activitate, dedicată sprijinirii comunității românești din Bucovina ocupată și a Societății pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu”, fondată la Cernăuți, în 1989.

În colaborare cu economistul Vasile Slănină și profesoara Reveca Dușceac-Prelipcean, ing. dr. Petru Ciobanu întocmește și publică o lucrare valoroasă: *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică*, partea I, *1499–1944*, cu o *Întâmpinare* de Adrian-Dinu Rachieru, Câmpulung Moldovenesc, Editura Amadoros, 2004, 467 p. „Monografia istorică *Cupca*, *un sat din Bucovina* – scrie prof. univ. dr. Pavel Țugui în prezentarea sa critică din 2005 – a ridicat vălul de pe realitățile unui trecut românesc zbuciumat. Scrierea provoacă noi întrebări în eforturile de restabilire a adevărului, reconstituie aspecte inedite din existența milenară a unui sat românesc, dar aruncă și noi provocări pentru lumea cercetătorilor istoriei Bucovinei, cu deosebire a epocii contemporane”, autorii meritând prețuirea noastră, în mod deosebit, pentru „discernământul moral și intelectual de a privi realitățile istorice cu detașare și luciditate”, p. 577 (vezi nota 16).

Bucovineanul Petru Ciobanu se stinge din viața la Brașov în 23 iulie 2006[21].

[21] I[oan] P[înzar], *Ciobanu Petru*, în I. Pînzar, Petru Froicu, Eugen Dimitriu, *Știința în Bucovina. Ghid biobibliografic*, II, Suceava, Biblioteca Județeană, 1983, p. 40–42; Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Dușceac-Prelipcean, *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică*, partea I, 1499–1944, cu o *Întâmpinare* de Adrian-Dinu Rachieru, Câmpulung Moldovenesc, Editura Amadoros, 2004, p. 435–437; Emil Satco, *Enciclopedia* Bucovinei, I, Iași – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, 2004, p. 227–228; Pavel Țugui, *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică. Partea I (1429–1944)*, în „Analele Bucovinei”, anul XII, nr. 2 (25) [iulie – decembrie] 2005, p. 567–577; Ovidiu Bâtă, *Petru Ciobanu (1921–2006) – inginer silvic*, *profesor și cercetător științific bucovinean*, în „Analele Bucovinei”, anul XIV, nr. 1 (28) [ianuarie – iunie] 2007, p. 415–417; Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 135–136.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Cuciureac-Costea, *Felicia.* Născută la 25 ianuarie 1930, în localitatea Tăuteni, plasa Nistrului, din județul Cernăuți, în familia preotului ortodox Petru Cuciureac, ridicat dintr-o familie modestă, cu şapte copii, din Vijnița[22]. Mama sa, casnică, provine dintr-o familie din Ivancăuți, cu veche origine austriacă, atestată în Moldova de nord-vest încă de pe vremea lui Roman I. Petrece aici o copilărie fericită până în „fatidicul an 1940". În acest an, „prin vară, a început panica din cauza ruşilor, care au început prigoana împotriva românilor". Despre aceste momente dramatice, pe care le trăiesc, în mod deosebit, românii bucovineni dintre Prut şi Nistru, îşi aduce aminte până târziu, în 2016, când mărturiseşte: „Nu voi uita în veci cum tatăl meu şi-a pregătit o valiză mică, cu strictul necesar, şi noapte de noapte aştepta să fie ridicat şi deportat de ruşi".

Ca mulți români din această parte a Bucovinei, familia Cuciureac pleacă în Germania în toamna anului 1940, împreună cu etnicii germani: „Norocul a venit de la bunica din partea mamei, a cărei origine austriacă ne-a ajutat şi ne-am înscris să ne repatriem în Germania, deoarece în România nu se mai putea pleca. În noaptea cutremurului din noiembrie 1940, îmbarcați în vagoane de marfă, am luat drumul Germaniei, unde am fost repartizați într-o mănăstire veche, Kloster Leubus pe Oder". Amintirile din tabăra de repatriere nu diferă de cele ale altor bucovineni repatriați, prin Germania, precum Partenie Masichievici ori Lorin Cantemir: „Condițiile erau sub limita supraviețuirii, fiind 3 000 de oameni, în camere mari şi friguroase, cu paturi suprapuse, iar mâncarea era înfiorătoare şi foarte puțină, deoarece Germania se pregătea de război şi nu avea bani pentru întreținerea noastră. Aici, tatăl meu s-a îmbolnăvit de TBC, bunica s-a îmbolnăvit şi ea, eu am fost operată de apendice, a fost cumplit". În iunie 1941, românii bucovineni sunt îmbarcați pe un vapor şi se întorc pe Dunăre în România, până la Calafat.

Familia Cuciureac revine în Bucovina, la Cliveşti, după eliberarea părții de nord a provinciei, ocupate de sovietici. Aici, în 1943, îi moare tatăl, iar peste încă un an, în primăvara lui 1944, familia sa ia calea celui de al doilea refugiu: „Mama, cu doi copii (eu şi sora mea), fără bani, fără nimic, s-a stabilit la Strehaia (Oltenia), unde am trăit mai mult din mila oamenilor şi unde, din cauza bombardamentelor din zona Turnu Severin, nopți întregi am dormit în tranşee". În august 1945, revine în Bucovina meridională, stabilindu-se mai întâi la Solca, apoi, în 1948, la Rădăuți. Pentru a-şi putea întreține copiii, mama sa lucrează ca bucătăreasă la Orfelinatul din Rădăuți şi reuşeşte, cu greu, să reziste presiunilor făcute de autorități pentru reîntoarcerea familiei la Cernăuți. Este absolventă a Liceului Teoretic de Fete „Elisabeta Doamna" din Rădăuți, promoția 1950[23]. În perioada 1950–1953, Felicia

[22] Născut în 1898, preot din 1928, Petru Cuciureac este administrator şi apoi paroh la Cliveşti, plasa Șipenițului (Cozmeni), prefectura Cernăuți, slujind la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail şi Gavril", construită în 1911 de parohieni. Vezi „Anuarul Mitropoliei Bucovinei pe anul 1937", Cernăuți, Editura Consiliului Eparhial Ortodox al Bucovinei – Tipografia „Mitropolitul Silvestru", 1937, p. 104, 177.

[23] Vezi Marian Olaru, Elena Olaru, *Colegiul Tehnic Rădăuți. Studiu monografic*, postfață de Vasile I. Schipor, Rădăuți, Editura Septentrion, colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (15), 2005, p. 151.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Cuciureac urmează, la Iaşi, cursurile Facultății de Ştiințe Economice. Îşi pierde, pentru un timp, bursa, pe motive la ordinea zilei în aceşti ani învolburați: tatăl, preot şi fuga familiei din calea „eliberatorilor" sovietici: „Am fost pe punctul de a mă retrage din facultate, deoarece bursa era singura mea posibilitate de a mă întreține, dar iată că norocul mi-a surâs şi mi-a fost redată înapoi, datorită decanului care era din Volovăț şi m-a ajutat"[24]. Despre toți aceşti ani, mărturiseşte: „Această perioadă mi-a marcat viața şi de aceea am vrut să o relatez".

Din relatările sale târzii, mai reținem câteva amănunte, semnificative pentru drama lumii româneşti marginale şi destinul refugiaților bucovineni din veacul trecut: „În anul 1981, făcând un tur al țărilor socialiste, am fost la Cernăuți şi am găsit un oraş mohorât, nu aveai voie să te abați de la traseu şi pentru a ajunge la mormântul tatălui meu, la Cliveşti, am luat un taxi. Mormântul era îngrijit, se afla în curtea Bisericii din sat". Peste numai trei decenii, în 2012, una dintre fiicele sale, călătorind împreună cu nepotul la Cliveşti-Cernăuți, găseşte cele patru morminte ale preoților din curtea Bisericii năpădite de „buruieni de jumătate de metru" şi cu numele deja acoperite „cu un var gros, ca să nu se vadă nimic"[25], dovadă a preocupării nestingherite a administrației actuale de acolo de a şterge, încet-încet, memoria culturală a românilor, într-o stranie complicitate cu indiferența autorităților noastre.

Cucuruz, *Ion.* Născut la 2 iunie 1925 în localitatea Cupca, județul Storojineț, în familia lui Nicolae Cucuruz şi a Magdalenei, născută Tărâță, o familie numeroasă, cu nouă copii, dintre care s-au ridicat şi câțiva intelectuali care „ocupă astăzi posturi însemnate în satul natal şi în satele din jur". În satul natal, urmează clasele primare (1932–1937), pe care le continuă la Liceul „Regele Ferdinand I" din Storojineț (1937–1940).

[24] Fără titlu, dar semnată Felicia Cuciureac-Costea, „radiografia" acestei refugiate din Bucovina este publicată, între alte mărturii, în „Info 50", Bucureşti, buletin trimestrial al promoției 1950 a Liceului „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuți, anul XVII, nr. 3 (49), 2016, p. 3. Decanul bucovinean, originar din Volovăț, pomenit aici, este Victor Neculce. Născut la 11 noiembrie 1907, în familia cu opt copii a lui Artiom şi a Glicheriei Niculcea, din localitatea Volovăț, districtul Rădăuți. Face şcoala primară în Volovăț, după care urmează cursurile Liceului Economic din Cernăuți şi superioare, la Academia de Înalte Studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti, obținând licența în ştiințe economice şi sociale (1940). Este absolvent al Şcolii Normale Superioare şi al Academiei Pedagogice din Bucureşti, doctor în ştiințe economice. Victor Neculce funcționează în perioada 1941–1948 în învățământul liceal, la Mizil, Bucureşti, Botoşani şi Suceava, remarcându-se printr-o „bună pregătire profesională". În perioada 1949–1972, la Iaşi, este director de liceu, inspector-şef în învățământul secundar, şeful Catedrei de Socialism ştiințific de la Universitatea „Al. I. Cuza", director al Institutului de Ştiințe Economice şi Planificare, decan al Facultății de Filosofie, director al Institutului Interregional de Perfecționare a Cadrelor Didactice, prorector al Universității „Al. I. Cuza". Profesorul universitar Victor Neculce moare la 21 aprilie 1977, în Iaşi, fiind înmormântat în Cimitirul Eternitatea. Vezi, între altele: Dumitru Valenciuc, *Şi încă vreo câțiva uitați*, în volumul *Volovățul şi locuitorii săi. Repere pentru o monografie*, cu o *Postfață* de Nicolae Cârlan, Suceava, Grupul Editorial Muşatinii – Bucovina viitoare, 2000, p. 146; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, vol. II, Iaşi – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", 2004, p. 113–114.

[25] *Ibidem*.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Refugiat, în vara anului 1940. Își continuă studiile la Orăștie și la Liceul „Traian Doda" din Caransebeș (1940–1941).

Revenit în Bucovina, își reia studiile la Liceul „Regele Ferdinand I" din Storojineț (1941–1944).

Refugiat în primăvara anului 1944 în județul Caraș-Severin. Aici, lucrează ca ajutor de notar în satele Criciova și Știuca. În perioada 1945–1948, urmează cursurile Facultății de Agronomie din București, iar, după Reforma învățământului din 1848, pe cele ale Facultății de Îmbunătățiri Funciare din Galați. La Galați, după absolvirea facultății, devine inginer pentru îmbunătățiri funciare. Între anii 1949 și 1951, Ion Cucuruz lucrează ca inginer proiectant și șef al Institutului de Studii și Proiectare de Îmbunătățiri Funciare din Iași, apoi este inginer proiectant în Centrala Institutului din București (1951–1953). Începând din 1953 și până în 1961, este șef de serviciu în cadrul Ministerului Agriculturii. Din 1961 și până la pensionare, în 1985, deține funcția de adjunct al șefului de Grup pentru îmbunătățiri funciare din Comitetul de Stat al Planificării (C.S.P.), răspunzând de aplicarea Programului național de irigații, desecări și combaterea eroziunii în România.

De-a lungul anilor, inginerul Ion Cucuruz elaborează mai multe studii și proiecte de specialitate. El este autorul lucrării *Lacuri mici de acumulare pentru irigații*, pe care nu o găsim menționată, din păcate, nicăieri. Considerat „mare specialist" în domeniu, este trimis, de mai multe ori, în străinătate pentru perfecționare. Prin Decretul nr. 563, din 4 iulie 1968, inginerului Ion N. Cucuruz i se conferă Medalia Muncii. Alte distincții: Medalia „Meritul agricol".

Căsătorit cu Afrodita Cojocaru, colegă de facultate, care îi dăruiește o fiică, Raluca. Raluca Cucuruz, căsătorită Cazacu, devine economist, cu specializare în comerț exterior[26].

Dugan, *Dumitru*. Născut la 6 octombrie 1908, în localitatea Cupca, districtul Storojineț, în familia lui Petru Dugan și a Ecaterinei, născută Plevan. Urmează clasele primare în satul natal (1921–1925), continuate la Liceul „Regele Ferdinand I" din Storojineț (1925–1933). Studii universitare la Facultatea de Drept de la Universitatea Cernăuți (1933–1937), unde obține licența în 1937. După absolvire, ocupă funcția de notar în Jadova Nouă (1937–1940).

Refugiat în vara anului 1940.

Revine în Bucovina, în 1941, continuând să funcționeze ca notar la Jadova (1941–1944).

Refugiat în primăvara anului 1944 în Banat. Notar la Poiana-Caransebeș (1944–1946) și la Bucoșnița, județul Severin (1946–1952), unde se căsătorește cu fiica directorului școlar, care devine inginer, după absolvirea Facultății de Automatică din cadrul Institutului Politehnic București. Din 1952, părăsește notariatul, lucrând

[26] Petru Ciobanu, Vasile Slănină și Reveca Prelipcean, *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică*, partea I, *1499–1944*, cu *Întâmpinare* de Adrian-Dinu Rachieru, Câmpulung Moldovenesc, Editura Amadoros, 2004, p. 437–438. Aici, și o fotografie a inginerului Ion N. Cucuruz, p. 437. Niciuna dintre lucrările noastre biobibliografice nu-l menționează pentru contribuțiile sale științifice.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

la Atelierele C.F.R. Timişoara şi, după divorţ, la Uzina de Impregnat Traverse din Iţcani-Suceava (1952–1957). Din 1958, este jurisconsult şi economist la Procuratura Suceava (1957–1958), U.R.C.M. Suceava (1958–1959) şi la Direcţia Forţelor de Muncă ale Regiunii Suceava, unde îndeplineşte şi funcţia de inspector-şef, până la pensionare (1963–1968). Recăsătorit cu o nemţoaică, originară din Caransebeş, emigrează împreună cu aceasta în Germania, unde se stabileşte definitiv.

Dumitru Dugan încetează din viaţă în 1988, la Suceava, fiind însă înmormântat în Cimitirul Catolic din Caransebeş[27].

Duşceac-Prelipcean, *Reveca*. Născută la 6 februarie 1912, în localitatea Cupca, din districtul Storojineţ, în familia lui Vasile Duşceac şi a Elisabetei, născută Timiş. Urmează şcoala primară de patru clase în satul natal (1919–1923), pe care o continuă la Liceul „Regele Ferdinand I” din Storojineţ (1923–1925) şi la Liceul Ortodox de Fete „Elena Doamna” din Cernăuţi (1925–1931), unde îşi susţine şi bacalaureatul. Studii universitare la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii din Cernăuţi (1931–1935). Aici, obţine, în 1935, licenţa în filologie şi istorie. În perioada studenţiei activează în cadrul Cercului studenţesc „Arboroasa”.

După absolvirea facultăţii, este profesoară suplinitoare la Liceul Ortodox de Fete „Elena Doamna” din Cernăuţi (1935–1940).

În vara anului 1940, invazia sovietică în partea de nord a Bucovinei o surprinde petrecându-şi vacanţa în satul natal. Trece clandestin, împreună cu consăteanul său Dragoş Bolocan, frontiera impusă de sovietici, stabilindu-se la Rădăuţi.

În 1941, revine în Cernăuţi, lucrând la Centrala Fondului Bisericesc Ortodox Român din Bucovina.

Refugiată în primăvara anului 1944.

După 1945, din lipsa de locuri în învăţământul mediu, ocupă diferite posturi administrative la Şcoala de Brigadieri silvici şi la Secţia Raională de Învăţământ Rădăuţi. După reforma administrativă din 1918, funcţionează la Rectoratul Institutului de Învăţământ Superior din Suceava, răspunzând de problemele de asistenţă studenţească. Căsătorită cu Simion Prelipcean, profesor de matematică, originar din Horodnicu de Jos, cu care are un copil, Radu, devenit inginer, director la Fabrica de Produse din Sticlă Suceava. „Femeie cu suflet mare, de o rară omenie”, îşi ajută surorile, Aurelia şi Silvia, dar şi pe fratele său, Dragoş, precum şi pe fostele ei profesoare de la Cernăuţi, aflate în refugiu la Cluj şi Bucureşti, ori pe mulţi intelectuali din oraş, cărora le oferă date şi informaţii profesionale utile (fişe bibliografice). Preocupată de cercetarea trecutului Bucovinei istorice, profesoara

[27] Petru Ciobanu, Vasile Slănină şi Reveca Prelipcean, *op. cit*., p. 438–439. Nu-l găsim, din păcate, trecut în nicio linie genealogică a familiei Dugan din Cireş-Opaiţeni, originară din Cupca (în 1836, aici sunt atestate zece familii Dugan, având în proprietate loturi rusticale), familie răspândită însă şi în alte localităţi din apropiere: Pătrăuţii de Jos, Budineţ, Cuciurul Mare. Vezi: Ilie Dugan-Opaiţ, *Familia Dugan din Cireş-Opaiţeni*, ediţie îngrijită, studiu introductiv, notă asupra ediţiei, comentarii, glosar, postfaţă, anexe şi album de Vasile I. Schipor, indice de nume de Rodica Iaţencu, Rădăuţi, Editura Septentrion, colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii” (30), 2009, p. 49–146, 149–160.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Reveca Prelipcean furnizează multe date şi informaţii utile pentru întocmirea dicţionarelor biobibliografice publicate de Biblioteca Bucovinei. Ea are însă „marele merit" de a fi iniţiat întocmirea monografiei istorice a satului său natal, Cupca, una dintre cele mai bune monografii de localităţi din Bucovina. În colaborare cu profesorul Pintea Socaci, alcătuieşte *Albumul „Arboroasa"*, aflat la Casa Memoriala „Simion Florea Marian".

Se stinge din viaţă la 2 aprilie 1991, în Suceava, lăsându-i nepotului său, Bogdan, un îndemn testamentar: „Să-ţi iubeşti ţara şi să fii bun român!"[28]

Găină, *Silvestru.* Născut la 21 iulie 1899 la Cernăuţi. Urmează cursurile şcolii secundare în Cernăuţi, la Gimnaziul de Stat I (1910–1918), după care studiază la Facultatea de Filosofie a Universităţii din Cernăuţi şi din Bucureşti, obţinând licenţa în 1925. În perioada studenţiei, îşi desfăşoară activitatea în cadrul Cercului academic „Arboroasa", făcând parte din comitetul de conducere al acestuia. La Cernăuţi, funcţionează în calitate de secretar al Facultăţii de Litere şi Filosofie a universităţii (1925–1928), apoi devine conferenţiar al aceleiaşi facultăţi (1928–1940), în specialitatea Pedagogie.

În refugiu, la Iaşi, Silvestru Găină este conferenţiar la Facultatea de Istorie-Filosofie (1940–1959), apoi este promovat profesor universitar (1959–1970).

În perioada interbelică, este „membru pe viaţă" al Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina. Silvestru Găină este doctor în Ştiinţe pedagogice cu teza *Filosofia lui Condillac: sensaţiune – reflecţiune*, susţinută la Universitatea din Cernăuţi (1929), membru corespondent al Institutului de Istorie şi Limbă de la Universitatea din Cernăuţi, colaborator la „Revista de pedagogie" (Cernăuţi), „Zeitschrift für Jugendkunde" (Graz – Leipzig), „Analele ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza»" (Iaşi).

„Valoros reprezentant al pedagogiei româneşti", profesor cu peste 40 de ani de activitate didactică în învăţământul universitar" de la Cernăuţi şi Iaşi, autor a peste 30 de lucrări ştiinţifice în specialitate[29], Valerian Găină este aproape un necunoscut astăzi. Dintre lucrările sale, sunt menţionate: *Contribuţii la problema culturii formale*, în „Revista de pedagogie", I, Cernăuţi, 1931, vol. I, p. 1–2; *Institutul Pedagogic din Cernăuţi*, *ibidem*, 1931; *Principiul autonomiei la Seminarul Pedagogic Universitar din Cernăuţi*, *ibidem*, 1931; *Problema educabilităţii*, *ibidem*, II, 1932, caietul III–IV, p. 1–70 şi III, 1933, caietul I–II, p. 71–104; *Psihologie infantilă*

[28] Petru Ciobanu, Vasile Slănină şi Reveca Prelipcean, *op. cit*., p. 443–445. Aici, articolul său biografic este ilustrat cu reproducerea unei splendide fotografii ce ne-o arată în floarea vârstei, cu părul lung, împletit în bogate cozi, şi îmbrăcată popular, purtând tricolorul peste o íe frumoasă. Vezi şi Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, I, Iaşi – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera" Suceava, 2004, p. 266. Emil Satco o menţionează în dicţionarul său enciclopedic cu numele Prelipceanu. Noi respectăm, însă forma de pe coperta lucrării *Cupca*, *un sat din Bucovina. Monografie istorică* (2006). Şi aici, însă, în capitolul *Fiii satului*, este o adorabilă neorânduială. Sub numărul 16, citim: *Reveca Prelipceanu (n. Duşceac)*, p. 443; sub fotografia cu nr. 59, de la pagina următoare, 444, scrie: *Profesoara Reveca Prelipcean*, Suceava.

[29] P[etru] F[roicu], E[ugen] D[imitriu], Silvestru Găină, în lucrarea *Ştiinţa în Bucovina. Ghid biobibliografic*, vol. II, Suceava, Biblioteca Judeţeană, 1983, p. 74.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

structurală, *ibidem*, VI, aprilie – iunie 1936, caietul II, p. 141–148; *Contribuții la problema orelor de consultații*, în „Analele ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza»" Iaşi, s.n., Ştiințe sociale, secțiunea III, tomul I, 1955, fascicula 1–2, p. 203–214; *Factorii muncii în seminar*, *ibidem*, secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul III, 1957, fascicula 1–2, p. 315–338; *Despre eficiența educativă a muncii productive organizate de şcoală*, *ibidem*, secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul VIII, 1962, p. 59–92 (în colaborare cu A. Cosmovici); *Cu privire la principiile învățământului*, *ibidem*, Secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul IX, 1963, p. 69–75; *Titu Maiorescu – profesor de pedagogie şi psihologie la Universitatea din Iaşi*, *ibidem*, secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul X, 1964, p. 55–68; *Cu privire la sistemul metodelor de învățământ*, *ibidem*, secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul XII, 1966, p. 93–96; *Orientarea pedagogică a personalității lui Titu Maiorescu*, *ibidem*, secțiunea III, Ştiințe sociale, tomul XIII, 1967, p. 69–80[30].

Profesorul universitar dr. Silvestru Găină, originar din Bucovina ocupată, se stinge din viață la 5 aprilie 1970 în Iaşi.

Ghiliceanu, *Mircea*. Născut la 19 iunie 1913, în familia învățătorilor Teodor (Todiriță) Ghiliceanu, fost Bilețchi, şi Maria, din Oprişeni, districtul Siret.

Refugiat, împreună cu familia, în România. Absolvent al Institutului Politehnic din Timişoara. Lucrează ca şef de laborator la Institutul de Cercetări Metalurgice din Bucureşti, însă se consacră activității didactice, susținând cursuri la Institutul Politehnic din Bucureşti până în 1978, în calitate de conferențiar universitar. În perioada 1955–1960 este decan. În paralel, desfăşoară o activitate ştiințifică remarcabilă, fructificată prin publicarea unor lucrări ştiințifice şi didactice, între care: *Călăuza distribuitorului de* gaze, Bucureşti, Editura Tehnică, 1953; *Transportul gazelor şi țițeiului prin conducte. Culegere de probleme*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1954, 250 p.; *Probleme de trigonometrie plană*, Bucureşti, Editura Ministerului Învățământului, 1959, 625 p. (în colaborare); *Transportul pe conducte al țițeiului*, *gazelor şi produselor petroliere*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1961, 579 p. (în colaborare cu N. D. Drăgotescu); *Colectarea*, *tratarea*, *transportul şi înmagazinarea gazelor petroliere şi naturale*, în *Manualul inginerului petrolist*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1959; *Reducerea consumului de păcură la elaborarea oțelului în cuptoare Martin*, 1962 (în colaborare); *Studiul unui procedeu de autocarburarea gazului metan*, Materialele Sesiunii ştiințifice a Institutului Politehnic Bucureşti,

[30] *Ibidem*, p. 74–75. Vezi şi alte câteva surse, unele greu de găsit pentru utilizatorul de astăzi din Bucovina (şi nu numai): *„Anuarul Universității Cernăuți pe anul universitar 1933–1934"*, Cernăuți, 1937, p. 81; *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iaşi (1860–1960)*, vol. II, Iaşi, Universitatea „Al. I. Cuza", 1960, p. 282; *Silvestru Găină*, în „Flacăra Iaşului", anul XXVI, nr. 7342, 24 aprilie 1970, p. 2; *Silvestru Găină (1899–1970)*, în „Cronica", Iaşi, anul V, nr. 18, 2 mai 1970, p. 11; Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. IV, *Omagiu*, Iaşi, Comitetul de Cultură şi Educație Socialistă al Județului Iaşi, 1982, p. 108–109; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, II, Iaşi – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", 2004, p. 412; Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 215–216.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

1967 (în colaborare); *Folosirea combustibililor lichizi şi gazoşi la elaborarea oţelului*, Bucureşti, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1967, 130 p.; *Calcule termogazodinamice pentru instalațiile termice*, vol. I–II, Bucureşti, Editura Institutului Politehnic, 1978 (în colaborare). Publică lucrări ştiinţifice şi în „Anuarul Institutului de Cercetări Metalurgice" (1962, 1963). Mircea Ghiliceanu este autorul mai multor invenţii în specialitate[31].

În viața ştiinţifică şi universitară din România postbelică, inginerul petrolist Mircea Ghiliceanu, refugiat din Bucovina ocupată, se afirmă ca specialist în exploatarea, transportul, distribuţia şi utilizarea combustibililor lichizi şi gazoşi.

Niciuna dintre lucrările biobibliografice din România nu menţionează data morţii sale.

Ghiliceanu, *Octavian*. Născut la 3 octombrie 1918, în familia lui Teodor Bileţchi-Ghiliceanu şi a Mariei, din Oprişeni, districtul Siret. Absolvent al Şcolii Normale de Băieţi din Cernăuţi, învăţător în Oprişeni, unde formează un cor mixt ce activează în perioada interbelică în cadrul Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, remarcându-se prin „măiestria interpretativă".

În 1944, se refugiază la Uioara-Ocna Mureşului, judeţul Alba. Aici lucrează ca inginer la saline şi se afirmă ca „un reputat activist cultural". Timp de 43 de ani, pedagogul, dirijorul şi violonistul Octavian Ghiliceanu, originar din Bucovina, se ocupă, totodată, de „probleme de învăţământ", cum îi mărturiseşte, într-o corespondenţă din decembrie 2006, lui Dumitru Covalciuc[32], consăteanul său.

Grigorovici, *Alexandru*. Născut la 5 decembrie 1907, în localitatea Mahala, din districtul Cernăuţi, în familia lui Paraftei şi a Dochiţei Grigorovici. Urmează cursurile şcolii primare în satul natal, pe care le continuă în Cernăuţi, la Şcoala de Silvicultură. După absolvirea acesteia, lucrează la Fondul Bisericesc, unde funcţionează, cu întreruperi, până în 1944.

Refugiat, în vara anului 1940, împreună cu cei doi copii, la Rădăuţi, unde se află în evacuare şi Fondul Bisericesc al Bucovinei în perioada 6 septembrie 1940 – 15 iunie 1941. Revine la Cernăuţi în vara anului 1941.

În luna martie 1944, se refugiază în Banat, la Sânnicolaul Mare, odată cu Fondul Bisericesc al Bucovinei. După război, se stabileşte la Pojorâta.

Alexandru Grigorovici se remarcă, de-a lungul anilor, ca pasionat autodidact. Iubeşte natura, învăţând singur, „fără cursuri universitare şi profesori", fiind preocupat să-i cunoască tainele. Deprinde, astfel, temeinice cunoştinţe de botanică şi de sistematică vegetală, alcătuind ierbare pe care le donează Grădinii Botanice

[31] I. P[înzaru], *Mircea Ghiliceanu*, în lucrarea *Ştiinţa în Bucovina. Ghid biobibliografic*, vol. II, Suceava, Biblioteca Judeţeană, 1983, p. 83–84; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, II, Iaşi – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", 2004, p. 429; Dumitru Covalciuc, *Oprişeni, un sat la răspântiile istoriei*, Cernăuţi, Editura Zelena Bucovina, 2008, p. 384.

[32] Dumitru Covalciuc, *Octavian Ghiliceanu*, în *op. cit*., p. 405–406. Foarte puţine date şi informaţii referitoare la acest bucovinean găsim în lucrarea lui Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuţi, Editura Septentrion, 2013, p. 227–228.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

din Iași, colaborând cu profesorul universitar dr. Emilian Țopa, fondatorul acesteia. După pensionare, lucrează în cadrul pepinierei-solar a Ocolului Silvic Pojorâta, pregătind puieți de conifere pentru repopularea zonei montane.

Alexandru Grigorovici este colaborator onorific al Academiei Române, susținând comunicări științifice în domeniul silviculturii, pe care le publică, sub formă de articole, în paginile revistei „Natura". În acest domeniu, are contribuții în cunoașterea mineralelor și a speciilor rare din flora zonei montane, în special de pe versantul sudic al Muncelului. Alexandru Grigorovici este membru al Societății de Științe Naturale și Geografie, Filiala Câmpulung Moldovenesc, îndeplinind, totodată, și funcția de custode onorific „Ocrotirea Naturii".

Silvicultorul bucovinean, refugiat din Cernăuți, Alexandru Grigorovici se stinge din viață în 1985[33].

Mihăilescu, *Virgil O*. Născut la 8 martie 1936, în Cernăuți, în familia învățătorilor Octavian și Matilda, amândoi născuți tot aici, în 1902 și 1904. Bunicul său, Nicolae Mihalescul, născut în Cernăuți, la 27 aprilie 1860, este, în 1894, învățător titular la Școala de patru clase din Roșa – Cernăuți. La reforma inspectorilor școlari districtuali, din 1909, intrată în vigoare în 1912, acesta este director la școala din Clocucica, fiind numit inspector școlar pentru școlile românești din zona Cernăuți rural. Nicolae Mihalescu este unul dintre cei trei reprezentanți ai românilor în Consiliul școlar orășenesc Cernăuți înainte de Primul Război Mondial[34]. Nicolae Mihalescu este ales de Adunarea Națională a Românilor din Bucovina, la 27 octombrie

[33] Viorica Cernăuțeanu, *Pojorâta Bucovinei. File de istorie*, *Cuvânt-înainte* de Ion Filipciuc, Suceava, Editura Dejavu Techprint S.R.L., 2017, p. 544. Profesorul Mihai Bejinaru, în lucrarea sa *Natura și cercetarea biologică în Bucovina*, *Cuvânt-înainte* de prof. univ. dr. Constantin Toma, m. c. al Academiei Române, [București], f.ed., cu tiparul la R.A. „Monitorul oficial", [2004], îl menționează pe Alexandru Grigorovici în treacăt, însă într-un context splendid: „La intervalul dintre rezervațiile Valea Putnei și Slătioara, fără număr, fac loc Grupului de pădure «Muncelul Pojorâta». Prin anul 1978, silvicultorul Alexandru Grigorovici (din Pojorâta) ne-a invitat în mare taină, în calitatea lui de membru (ca și mine) al S.S.N.G. – Filiala Câmpulung Moldovenesc și custode onorific «Ocrotirea Naturii», să ne arate «un loc numai de el știut», cu raritați lemnoase și erbacee. Ne-am conformat! Terenul împădurit, în ușoară degradare antropic-geologică, se află pe malul stâng al râului Moldova, sub Muncel (1 286 m), amonte de vărsarea pârâului Sadova în Moldova, nu departe de Centrul de Cercetări Agricole Pojorâta și de o carieră, alta decât renumita de pe dreapta, teren ce nu ocupă mai mult decât suprafața de o jumătate ha. Ne-au impresionat exemplarele prezentate, dar și cunoștințele de sistematică vegetală ale modestului meu interlocutor (autodidact în domeniu). Am văzut specii de pin: *Pinus banatina* (8–12 exemplare, slab înrădăcinați, parte doborâți de calamitatea din 1977 – zăpadă umedă și furtună), *Pinus cembra* (un grup aflat pe promontoriu, spre carieră), *Pinus silvestris*, *Pinus montana* (cu diametru de 30 cm), *Pinus nigra* și *Larix decidua*, var. *polonica.* Dintre foioase: ulm, frasin (tânăr), tei și cireș (spre urzicărie), alun și soc (pe grohotiș), păducel, bârcoace, sânger, carpen..., apoi: dârmox, dracilă, tulichină (*Daphne mezereum*, înflorit ani la rând prin ianuarie!), salbă râioasă, salbă moale, cinstet, caprifoi roșu, omag, năvalnic ș.a. Nu merită luat în seamă «locul»? Câte asemenea locuri nu s-or mai fi găsind prin Bucovina noastră! Cel mai sus înfățișat cere prezența, aici, a unui fitocenolog" (p. 28).

[34] Vezi: Constantin Ungureanu, *Învățământul primar din Bucovina (1774–1918)*, Chișinău, Editura Civitas, 2007, p. 80, 89, 170, 223; Constantin Ungureanu, *Sistemul de învățământ din Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774–1918)*, Chișinău, F.E.P: Tipografia Centrală, 2015, p. 98. Trecem numele de familie așa cum îl găsim aici: Mihalescul, formă întâlnită și astăzi la Marginea – Rădăuți.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

1918, în Consiliul Național Român, organism reprezentativ, menit „a conduce poporul român din Bucovina, a-i apăra drepturile şi a stabili legătură strânsă între toți românii”. În această calitate, participă la Serbările Încoronării de la Alba Iulia, din 15 octombrie 1922, „cel mai frumos moment din istoria românilor”.

Familia sa se refugiază, în 1940, în Banat.

Virgil Mihăilescu face şcoala primară, gimnazială şi prima clasă de liceu la Lugoj. În 1951, îl găsim elev, în anul II, la Şcoala Medie Tehnică Financiară din Rădăuți, al cărei absolvent devine în 1954. Student la Facultatea de Finanțe-Contabilitate din cadrul ASE Bucureşti (1957–1962). După absolvirea facultății, este economist la Direcția Comercială PECO din Ploieşti (1962–1967), şef al Serviciului de organizarea muncii la SC DERO Ploieşti (1967–1970), analist programator în cadrul Centrului de Calcul Electronic Teritorial Ploieşti (1970–1996). Căsătorit cu Elena Dobre, originară din Buzău, absolventă a ASE Bucureşti, promoția 1965, care îi dăruieşte doi copii: Sorin şi Alexandru, azi ingineri[35].

Puținele informații şi date referitoare la viața şi activitatea sa, oferite/consemnate cu parcimonie, ilustrează precaritatea memoriei salvate a generațiilor de bucovineni născute în preajma celui de al Doilea Război Mondial şi afirmate în România de după 1944. În cazul celor mai mulți dintre refugiați, deportați şi pribegi în exil, nu avem, însă, nici atât.

Plevan, *Gheorghe*. Născut la 21 septembrie 1910, în Cupca, districtul Storojineț într-o familie de țărani: Vasile şi Domnica Plevan. Urmează cursurile şcolii primare în satul natal (1919–1923), pe care le continuă la Liceul „Regele Ferdinand I” din Storojineț (1923–1931). După obținerea bacalaureatului, studiază la Facultatea de Drept a Universității din Cernăuți (1932–1938), obținând licența în drept.

După absolvirea facultății, funcționează ca notar în comunele Igeşti, Budeniț, Cireş şi Davideni, toate în județul Storojineț.

Refugiat în vara anului 1940 la Nehoiu – Buzău, unde lucrează tot ca notar.

Revine în Bucovina, funcționând ca notar la Davideni (1941–1944).

Refugiat în primăvara anului 1944 la Făget, în Banatul Montan. Aici este secretar de pretură şi pretor (1944–1950). Expulzat în 1950, la izbucnirea conflictului cu Iugoslavia, revine în Bucovina, stabilindu-se la Gura Humorului. Aici este gestionar, referent, contabil şi şef de serviciu financiar la diverse întreprinderi locale. În 1956, Gheorghe Plevan intră în magistratură la Procuratura Gura Humorului, fiind procuror până la pensionare, în 1968. Căsătorit cu Veronica Nahaiciuc, originară din Danila – Suceava, de la care are doi copii: Georgeta, ajunsă profesoară în Iaşi, şi Decebal, devenit inginer, la Brăila. Procurorul bucovinean Gheorghe Plevan locuieşte în Gura Humorului şi după pensionarea sa. Aici se stinge din viață[36].

[35] Marian Olaru (coord.), *Şcoala Medie Tehnică Financiară (Mixtă) din Rădăuți*, Suceava, Editura Evcont Consulting, 2010, p. 164–166. Cu nu prea multe excepții, nu ştim cine sunt autorii fişierele biografice ale absolvenților din această „carte de evocări şi amintiri”/„carte de amintiri, evocări şi bilanț” (p. 279).

[36] Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Prelipcean, *op. cit*., p. 443. Aici este reprodusă şi o fotografie de-a sa, cu autograf, provenind din adolescență şi înfățişându-l îmbrăcat în costum popular.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Slănină, *Vasile*. Născut la 18 martie 1920, în Cupca, districtul Storojineț, în familia lui Toader Slănină și a Domnicăi, născută Bolocan, țărani înstăriți. Urmează șapte clase primare la Scoala Cupca (1927–1934). Evenimentele din vara anului 1940 îl surprind în satul natal. Neputându-se refugia, rămâne sub ocupație sovietică până în iunie 1941. După o perioadă de instrucție militară în Cupca, este încorporat într-un regiment de artilerie. Trimis pe front la 26 august 1944, în Ardeal, cu Regimentul 40 Artilerie Blaj. Participă la operațiunile de pe Frontul de Vest ca observator de artilerie, cu gradul de caporal. După decimarea regimentului său, este încorporat în Brigada 18 Artilerie. La 11 mai 1945, se află în Cehoslovacia. Decorat cu Medalia „Victoria asupra fascismului", fiind avansat, ulterior, la gradul de sublocotenent.

După lăsarea la vatră, Vasile Slănină se angajează ca funcționar la Finanțe, în Lugoj. Acum își continuă studiile, urmând clasele I–IV la Liceul Comercial „Partenie" din Oradea (1945–1948), unde promovează și examenul de capacitate. După Reforma învățământului din 1948, urmează clasele V–VIII la Liceul Financiar din Cluj, al cărui absolvent devine în 1954. În 1955, se înscrie la Institutul de Științe Economice din București, urmând, la fără frecvență, Facultatea de Finanțe, Credite și Contabilitate, absolvită în 1960 și obține titlul de expert de înaltă calificare. Transferat la Filiala Timișoara a Băncii Naționale, unde funcționează ca inspector principal până la pensionare. Economistul Vasile Slănină își desfășoară activitatea ca expert economic în diferite colective de specialiști și participă la sesiuni științifice, organizate în cadrul Universității Timișoara, susținând comunicări, dar și întocmind referate pe marginea unor teze de doctorat și peste 40 de expertize contabile.

După evenimentele din 1989, își vizitează des rudele rămase la Cupca, își sprijină fratele și surorile rămase aici, contribuie la înzestrarea bisericii din sat și a Școlii Medii Cupca prin donații de carte românească. Vasile Slănină desfășoară în comunitatea timișoreană o „bogată activitate obștească", îndeplinind, timp de 16 ani, funcțiile de secretar și vicepreședinte al Comitetului sindical. De asemenea, este membru al Societății de Științe Istorice și Filologice, Filiala Lugoj, precum și al Societății de Marketing din Timișoara. Căsătorit cu învățătoarea Ecaterina Dinuț, originară din Argeș. Copiii lor sunt: Carmen, funcționară în sistemul medical, căsătorită cu proiectantul Petru Toma; Corina, inginer în electronică și telecomunicații, cercetător științific și director al Centrului de Cercetări în Electronică Timișoara, căsătorită cu Adrian Dragomirescu, inginer în aceeași specialitate; Dorina, medic specialist în dermatologie, asistent la Universitatea de Medicină „Carol Davilla" din București, medic la Spitalul Clinic Colentina, căsătorită cu medicul dermatolog Călin Giurcăneanu, conferențiar la Universitatea de Medicină.

Refugiatul bucovinean Vasile Slănică se stinge din viața în 14 februarie 2004, la Timișoara[37].

[37] Petru Ciobanu, Vasile Slănină, Reveca Prelipcean, *op. cit*., p. 445–446. Articolul biografic este ilustrat cu o fotografie a economistului Vasile Slănină, p. 446.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Storoz, *Petru*. Născut la 10 noiembrie 1933, în oraşul Storojineț, în familia lui Leon Storoz şi a Olgăi, născută Barbir. Urmează cursurile şcolii primare şi generale la Storojineț, pe care le continuă, în refugiu, la Şcoala Medie Tehnică Financiară din Rădăuți. În 1953, se înscrie la Institutul de Cultură şi Educație Fizică (ICEF) din Bucureşti. Beneficiind de „remarcabile calități fizice şi psihice", Petru Storoz desfăşoară o bogată activitate polisportivă, specializându-se în atletica grea: haltere, lupte, box, dar şi în alte câteva sporturi de echipă: hochei pe iarbă, baschet, volei. La lupte, îşi desfăşoară activitatea sub îndrumarea cunoscuților antrenori Ion Corneanu (stilul greco-romane) şi Vascu Popovici (lupte libere). Tot acum, este pasionat de hochei pe iarbă, ajungând titular în echipa studențească antrenată de profesorul E. Wilki.

În toamna anului 1957, Petru Storoz devine, prin repartiție guvernamentală, profesor de educație fizică la Şcoala Medie Mixtă nr. 2 Rădăuți[38].

La Rădăuți, în 1961, Petru Storoz este selecționat în lotul național de hochei pe iarbă, ajungând titular al postului de portar în echipa reprezentativă a României. În aceeaşi perioadă, practică hocheiul pe gheață. Sub îndrumarea antrenorului Ştefan Tomovici, ajunge component al echipei Metalul Rădăuți, apărând poarta alături de cunoscutul Ioşca Sofian. În 1960, Metalul Rădăuți, avându-l între componenți şi pe profesorul Petru Storoz, promovează în Divizia A a campionatului național. Tot acum este titular în echipa de baschet, divizionară B, apoi A, Progresul Rădăuți, evoluând sub îndrumarea lui Iosif Satinger.

Profesorul Petru Storoz se căsătoreşte în 1964 cu profesoara Violeta Timu, care îi dăruieşte doi băieți: Leon-Paul, ajuns profesor de matematică, şi Petru-Bogdan, profesor de educație fizică. „Armonia din viața de familie – mărturiseşte profesorul Petru Storoz – m-a ajutat mult în toate realizările mele, bucurându-mă de dragoste, înțelegere şi încredere"[39].

La Rădăuți, profesorul Petru Storoz îşi transformă numele în renume prin contribuția sa la afirmarea sportului local în plan regional, național şi internațional, în câteva discipline: hochei pe gheață, lupte şi handbal, în cadrul cărora pregăteşte pentru marea competiție tineri talentați. „Merite incontestabile" îi revin acestui profesor „energic şi întreprinzător" şi în construirea infrastructurii sportului rădăuțean: terenurile, sălile de sport de la Liceul de Cultură Generală nr. 2, internatul cu două sute de locuri şi cantina de la Clubul Sportiv Şcolar.

Profesorul bucovinean Petru Storoz se stinge din viață la 12 septembrie 2003[40],

[38] În perioada 1957–1969, pentru completarea normei didactice, profesorul Petru Storoz funcționează şi la Liceul Agricol Rădăuți. Vezi: Gheorghe Schipor, *Liceul Agricol/Agroindustrial Rădăuți (1968–1990). Studiu documentar*, Horodnic, Editura „Ion Prelipcean", 2017, p. 17.

[39] Gheorghe Schipor, *Storoz Petru*, în volumul *Şcoala Medie Tehnică Financiară (Mixtă) din Rădăuți. Repere pentru o monografie*, ediție îngrijită şi cuvânt-înainte de prof. dr. Marian Olaru, Suceava, Editura Evcont Consulting, 2010, p. 122.

[40] Vezi *Actul de deces nr. 223*, din *Registrul de stare civilă al Primăriei Rădăuți pe anul 2003*, vol. I. Ultimul domiciliu: Municipiul Rădăuți, Strada General Iacob Zadik nr. 21/4. Cauza decesului: infarct miocardic, insuficiență mitrală. Să mai reținem un detaliu, ilustrativ, în opinia noastră, pentru tema documentarului. Locul naşterii profesorului Petru Storoz este trecut aici astfel: „Storojineț – Ucraina" [În 1933, oraşul Storojineț nu se afla în Ucraina. Modificarea actelor de stare civilă ale refugiaților este opera funcționarilor din România de după 1944, ulterior de după 1989!].

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

fiind înmormântat în Cimitirul Vechi din Rădăuți[41]. Pentru contribuția sa la construirea infrastructurii şi la afirmarea sportului rădăuțean în țară, dar şi dincolo de hotarele ei, profesorul Petru Storoz n-a fost răsplătit, din păcate, cu titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Rădăuți, pe care l-ar fi meritat pe deplin. Pentru generațiile mai noi, care nu l-au cunoscut, ar fi de folos şi o listă, întocmită pe discipline, cuprinzându-i pe sportivii la descoperirea şi îndrumarea cărora a contribuit efectiv, precum şi un album cu fotografii şi facsimile după diverse materiale (articole de presă, diplome, medalii etc.).

Strejac-Lupu, *Octavian.* Născut la 27 februarie 1898, în Cernăuți, în familia preotului George Strejac şi a învățătoarei Leontina, născută Verenca. Urmează cursurile şcolii primare şi gimnaziale la Cernăuți şi Suceava. Înrolat în armata austro-ungară în perioada 1916–1918. Participant la constituirea, la Viena, în 31 octombrie 1918, a Consiliului soldaților şi ofițerilor români din Bucovina, Transilvania şi Banat[42]. Face studii superioare la Facultatea de Medicină din Viena (1918–1923), cu specializare postuniversitară, în igienă, la Berlin. La Viena, este vicepreşedinte şi secretar general al Societății social-culturale „România Jună". După 1 decembrie 1918, îşi schimbă numele de familie, devenind Lupu.

Doctor în medicină, la Viena (1923).

Întors în Bucovina, funcționează la Cernăuți, în calitate de medic (1923–1928) şi medic-şef (1928–1940). În această perioadă este membru în comitetul de conducere al Societății pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina. Răsplătit cu Ordinul „Coroana României" şi Ordinul „Steaua României". Conferențiar în cadrul Universității Țărăneşti de la Roşa, organizată în 1933.

Refugiat în vara anului 1940 la Bucureşti, unde este numit comisar general al refugiaților din Bucovina, Basarabia şi Transilvania (1941).

Revenit în Bucovina (1941), Octavian Lupu este numit inspector general şi consilier sanitar al provinciei. În această calitate, are câteva contribuții, între care: – înființarea spitalului din Vatra Dornei, cu o capacitate de 80 de paturi; – înființarea spitalului de tuberculoşi din Cernăuți; – înființarea unui serviciu medical pentru copiii bolnavi de TBC; – înființarea secțiilor de urologie şi ortopedie de la Spitalul Central Cernăuți; – înființarea de laboratoare pentru analize medicale în fiecare oraş-reşedință de județ; – deschiderea unor şcoli de surori de ocrotire, surori medicale şi oficianți sanitari. În Bucovina, dr. Octavian Lupu este cel care înființează primul dispensar pentru tratamentul bolilor venerice. Pentru un foarte scurt timp

[41] Vezi şi Gheorghe Schipor, *art. cit*., p. 120–122; Marian Olaru, Elena Olaru, *Colegiul Tehnic Rădăuți. Studiu monografic*, postfață de Vasile I. Schipor, Rădăuți, Editura Septentrion, colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (15), 2005, 125. Aici, în documentarul *Profesorii Colegiului Tehnic din Rădăuți*, *1923–2005*, este trecută perioada în care a funcționat la această şcoală: 1958–1976. În cazul primei surse citate la această notă, am corectat data naşterii profesorului Petru Storoz şi am trecut data morții sale, care lipseşte, din păcate.

[42] Cf. Ioan Țepelea, *Recuperări istoriografice. Iuliu Maniu sau liderul unui tablou mişcat*, cu referire şi la schimbarea numelui de familie; apud convorbiri-literare.dntis.ro/TEPELEAnov3.html (accesat la 12.01.2017).

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

(iulie 1941), este numit primar al oraşului Cernăuți, fiind înlocuit în această funcție, la începutul lunii august, de Traian Popovici. Pentru activitatea profesională şi atitudinea sa civică, probată în această funcție pasageră din viața sa, rămâne în conştiința posterității ca „un notabil primar" al acestor ani învolburați, încărcați de dramatism, alături de Dimitrie Marmeliuc şi Traian Popovici[43].

Refugiat din Bucovina în primăvara anului 1944.

Inspector general sanitar în Ministerul Sănătății (1944–1947), medic la Dispensarul Raional „Grivița Roşie" (1954–1955) şi la câteva spitale din Bucureşti. Deținut politic în perioada regimului comunist[44]. Pensionat în 1961.

Pe întreaga durată a carierei, desfăşoară şi activitate didactică, funcționând la Şcoala Normală din Cernăuți, Liceul „Aron Pumnul" şi Liceul Comercial „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti. După 1961, este membru al Uniunii Societăților de Ştiințe Medicale din RSR.

Fondator al periodicului lunar „Sănătatea satelor", „revistă pentru răspândirea cunoştințelor folositoare", Cernăuți, 25 iunie 1942 – 25 decembrie 1943 şi membru în comitetul de redacție al periodicului lunar „Bucovina medicală", Cernăuți, ianuarie 1943 – august – decembrie 1943 (director: dr. Ion Nandriş; secretar de redacție: I. Găină). Colaborator la diverse periodice de specialitate: „Buletin eugenic şi biopolitic", publicație mensuală editată de Secția medicală şi biopolitică a Astrei, filiala din Cluj, în perioada 1927–1947; „Bucovina medicală" (Cernăuți), „Revista ştiințelor medicale", „Revue roumaine de sciences sociales. Série Sociologie" (Bucureşti), „Almanahul Parohiei ortodoxe române din Viena".

Dintre lucrările sale: *Raport asupra salubrității municipiului Cernăuți pe anul 1929*, în „Buletin eugenic şi biopolitic", anul IV, nr. 3–4, 1930, p. 93–123; *Sănătatea publică a Cernăuților în anii 1929–1938*, Cernăuți, Tipografia „Mitropolitul Silvestru", 1939, 90 p.; *Epidemiologia febrei tifoide*, Iaşi, 1931 (teza de specializare); *Progrese în diagnosticul tifosului exantematic*, în „Bucovina medicală", Cernăuți, anul I, nr. 1, 1943 (în colaborare cu M. Teliman); *Casele de ocrotire din Bucovina*, *ibidem*, anul I, nr. 5–7, 1943, p. 243–257; *Acțiunea sanitară în Bucovina 1941–1943. Gânduri*, *realizări şi străduințe pentru sănătatea publică*, Cernăuți, 1944; *Servicii de igienă şi ocrotiri sociale în mediul industrial*, în „Buletin eugenic şi biopolitic", Cluj, anul XVII, nr. 7–12, 1946, p. 154–166; *Tricomiaza genitală*, Iaşi, 1957 (în colaborare cu dr. Catona); *„România Jună – reînviată sub semnul împlinirilor"*, în „Almanahul

[43] Conf. Jean Ancel, *Soarta evreilor din Bucovina de nord în timpul regimului antonescian*, în *Contribuții la istoria României*, vol. I, partea a II-a, material postat pe Internet de Y. Obidin, în 30 aprilie 2016; https://razboiulpentrutrecut.wordpress.com/.../soarta-evreilor-din-bucovina-de-nord-i... (accesat la 12.01.2017).

[44] Cicerone Ioniţoiu nu-l menționează printre cei arestați şi condamnați. Vezi: *Victimele terorii comuniste. Arestați*, *torturați*, *întemnițați*, *uciși. Dicționar*, vol. V (H–L), lucrare revizuită de dr. Mihaela Andreiovici, Bucureşti, Editura Maşina de scris, 2003. Îl menționează Mircea Irimescu, în volumul citat mai jos („După al Doilea Război Mondial a fost deținut politic al regimului comunist din România"), unde ar fi trebuit inclus, însă la o altă poziție alfabetică, având în vedere schimbarea de nume din/de după 1918: Strejac-Lupu Octavian.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1972", Viena, 1972. Câteva lucrări îi rămân în manuscris: *Aspecte ale medicinei din Bucovina sub dominație habsburgică*, Bucureşti, 1979; *Evocări. Studii politice*, Bucureşti, 1979.

În întreaga sa activitate, dr. Octavian Lupu s-a remarcat ca un „cărturar patriot, militant pentru asigurarea unei corecte asistențe medicale în rândul populației din Bucovina", „un distins profesor în învățământul liceal din țara noastră" şi un „cunoscut cercetător în domeniul igienei şi al sănătății publice"[45].

Ungureanu, *Orest*. Născut la 9 noiembrie 1898, în localitatea Cupca, din districtul Storojineț, în familia cantorului bisericesc Gheorghe şi a Iuliei Ungureanu. Face primele patru clase primare la Şcoala poporală din sat (1904–1908), pe care le continuă la Şcoala primară din Storojineț, cu predare în limba germană (1908–1910). Îşi continuă studiile la Liceul de Stat nr. 3 din Cernăuți (1910–1911) şi la Şcoala de Aplicație de pe lângă Şcoala Normală de Băieți din Cernăuți, de patru ani (1912–1919), cu întrerupere din cauza războiului. Orest Ungureanu îşi satisface stagiul militar la Regimentul nr. 41 Infanterie „Arhiducele Eugen" din Cernăuți, având garnizoana evacuată la Lemberg (1917–1918), fiind scutit de front pe motiv de „debilitate fizică".

La 20 iunie 1919, îşi susține examenul de diplomă, devenind învățător. Profesează la şcolile din Suceveni şi Crăsnişoara Nouă (1919–1921), după care este transferat la Cupca. Aici, funcționează timp de douăzeci de ani (1920–1940). În 1931, este numit director al Şcolii primare Cupca, iar din 1932 al tuturor şcolilor din comună, în urma transferării directorului Gheorghe Bolocan la Volcineții Vechi.

Se căsătoreşte, în 1926, cu Ana Macahon, originară din Oprişeni. Din căsătoria lor, vin pe lume patru copii: Felicia, Oresta, Aglaia şi Georgeta, dintre care trăiesc doar trei, Felicia, Aglaia şi Georgeta, toate făcând „partide bune" prin căsătorie.

Refugiat, în vara anului 1940, cu familia, la Suceava, funcționând ca învățător la şcoala din satul Bulai-Moara.

În 1941, revine acasă, în județul Storojineț, funcționând ca director la Cupca şi în calitate comandant al unității locale de premilitari.

În primăvara anului 1944, îşi trimite familia la Lugoj, părăseşte gospodăria, la 25 martie, şi evacuează arhiva şcolii, precum şi tineretul din sat, pe care îl conduce în coloană până la Slatina-Olt. În perioada 1944–1949, funcționează ca învățător în mai multe localități din județul Timiş: Jabăr, Herendeşti, Bethausen, Lugoj. În 1949, pleacă din Banat, primind postul de director la Şcoala Calacea, din județul Sălaj, unde funcționează până la 19 februarie 1950. Revine în Bucovina, funcționând, prin transfer, la Şcoala Elementară din Vatra Moldoviței (1950–1951) şi la Sadova (1951–1952). Pensionat în 1952. După pensionare, predă matematica la clasele inferioare de la Liceul „Dragoş-Vodă" din Câmpulung Moldovenesc.

[45] P[etru] F[roicu], E[ugen] D[imitriu], *Octavian Lupu*, în *Ştiința în Bucovina. Ghid biobibliografic*, vol. II, Suceava, Biblioteca Județeană, 1983, p. 156–157; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, II, Iaşi – Suceava, Editura Princeps – Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", 2004, p. 646; Mircea Irimescu, *Lupu-Strejac*, *Octavian*, în lucrarea *Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, p. 341.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)

Prin buna sa pregătire pedagogică, obține titlul de învățător gradul I și gradația de merit.

De-a lungul a peste trei decenii, învățătorul bucovinean Orest Ungureanu, refugiat din Cupca, județul Storojineț, se remarcă prin contribuții și merite apreciate în comunitatea locală și de către urmași: este dedicat emancipării mai multor generații de copii de la țară și ridicării unor intelectuali din rândul țăranilor; reactivează corul de plugari din Cupca (1928); înființează Cooperativa de consum „Învingătorul" din comuna natală și Filiala Cupca a Organizației „Straja Țării", al cărei comandant este timp de mai mulți ani (1935–1940); contribuie la răspândirea în lumea satelor a celor mai bune soiuri de pomi fructiferi.

Învățătorul Orest Ungureanu, refugiat din Bucovina ocupată de sovietici, se stinge din viață în 1980, la Brașov „cu regretul de a nu-și fi revăzut comuna natală și gospodăria frumoasă pe care a fost obligat să o părăsească în grabă, în 1944"[46]. Nu știm nimic, din păcate, despre soarta *Amintirilor* sale, scrise la Brașov și datate 1980, valorificate de autori în câteva capitole ale monografiei publicate în 2004[47].

[46] Petru Ciobanu, Vasile Slănină și Reveca Prelipcean, *op. cit.*, p. 446–448. La p. 290–292, un tabel prezintă *Lista persoanelor originare din Cupca*, *care au urmat școli de diferite grade după 1918*. Pentru 52 de persoane, 32 de bărbați și 20 de femei, se dau numele și prenumele (pentru unele femei și numele de fată), ultima școală absolvită (15 cu studii superioare), calificarea obținută și domiciliul (aici numai localitatea). Lista reprezintă un document de epocă elocvent și pentru răspândirea în țară și în lume a cupcenilor: Arad (1), Bilca-Rădăuți (1), Bistrița (1), Botoșani (1), Brașov (2), București (9), Călan-Hunedoara (1), Câmpulung Moldovenesc (2), Cluj-Napoca (2), Deva (1), Gura Humorului (2), Lugoj (1), Miercurea Ciuc (1), Ploiești (1), Rădăuți (1), Suceava (11), Șanțu-Florești (1), Timișoara (2), Turnu Severin (1), Udești-Suceava (1), Vrancea (1), Cupca (2), Moscova (1). O persoană, Marta Șorodoc, cu două clase urmate la Școala Normală din Cernăuți, este împușcată la 1 aprilie 1941, la Fântâna Albă, în coloana pornită, cu preoții în frunte, spre România.

[47] Conf. *op. cit.*, p. 289.

BDD-A32724 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:01:56 UTC)